LAISVĖS KOVOS METAI

DARBININKAS

LIII NR. 33 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | PENKTADIENIS - FRIDAY, GEGUŽIS - MAY 3, 1968 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 | 10 CENTŲ

Baltieji Rūmai traukia į save vis daugiau kandidatų

Azijos fronte — "nieko naujo". Columbijos riaušės pabodo. Dėmesį traukia varžybos dėl Baltųjų Rūmų: Nixonas ar Rockefelleris, Humphrey ar Kennedy?

Gub. N. Rockefelleris balandžio 30 pasiskelbė, kad sieks respublikonų nominacijos kandidatui į prezidentus. Dar vasario mėn. keliais atvejais tvirtino: nesu kandidatas, nesirengiu juo būti, remiu Romney; kovo mėn. jau tvirtino: tarnausiu, jei partija pakvies, bet pats nesisiūlysiu; balandyje jau ir pasisiūlė... Ne Rockefelleris praskynė kelius tokiai atsisakinėjimo ir pasisiūlymo taktikai: prieš jį taip padarė sen. R. Kennedy.

Rockefellerio pasiskelbimas davė naujų galimybių kelyje į Baltuosius Rūmus — pirma konvencijose, o paskiau rinkimuose.

NIXONAS AR ROCKEFELLERIS?

Rockefelleris atitrauks dalį tų, kurie būtų ėję su Nixonu. Nors CBS paskelbė, kad Nixonas jau turįs būsimai konvencijai 10 balsų daugiau, nei reikia, bet Leonard Hull, buvęs respublikonų vadas, aiškino, kad Nixono populiarumas esąs perdėtas. Dabartinis respublikonų vadas Ray Bliss tvirtino, kad respublikonų kandidatas galįs laimėti prezidento rinkimus, tik gaudamas 10-15 procentų balsų iš šalies. Platinama mintis, kad Rockefelleriui tuos balsus gauti esą daugiau galimybių nei Nixonui.

Savo pirmą pareiškimą gegužės 1 Rockefelleris pradėjo nuo kritikos Vietnamo politikai. Konstruktyviai naujo nieko nepasakė. Kartojo senus W. Lippmanno pareiškimus.

KAS PRIE ROCKEFELLERIO?

Victor Riesel (Daily Column gegužės 1) rašo, kad seniai ėję slapti pasitarimai tarp Rockefellerio ir Kalifornijos gubernatoriaus Reagano. Tarpininkavo daugiausia William Miller, buvęs respublikonų vadas, pralaimėjęs drauge su Goldwateriu. Dabar Miller pareiškė buvęs visada ištikimas Rockefelleriui; mėginąs palenkti ir Goldwaterį į Rockefellerį. Šia Rockefellerio — Reagano kombinacija būsiąs apeitas Nixonas.

HUMPHREY, McCARTHY AR KENNEDY?

Demokratuose pakrikimą padidino H. H. Humphrey išėjimas į rinkimų areną. Humphrey nėra milijonierius ir neturi rinkiminės organizacijos. Bet už jo nugaros stovįs Johnsonas, kurio dėka Wall Streeto stambieji bankininkai ištiesė ranką Humphrey. Humphrey laikomas iš visų demokratų kandidatų esąs arčiausia prie Johnsono linijos. Jis priimtinesnis tiem, kuriuos baido McCarthy ir Kennedy "ekstremizmas". Bet neužmirštama, kad HHH netolimoj praeity buvo vienas iš ekstremistinės organizacijos Americans for Democratic Action kūrėjų ir nuo jų nutolo tik atsidūręs viceprezidento pareigose.

HHH konkurentai senatoriai McCarthy ir Kennedy lenktyniauja ekstremistiniais pareiškimais. Abudu rodosi koalicijos su komunistais šalininkai. Abudu apeliuoja į jaunimą, negrus, nuvargusius nuo karo. Bet McCarthy neturi tiek pinigo ir tokios organizacijos kaip Kennedy. Savo ruožtu Kennedy prarado dalį savo aureolės tarp jaunimo ir tarp kraštutinių liberalų, kai jis pasisakė už LBJ ir tik po McCarthy pralaužtų ledų šoko į rinkiminius vandenis. Vadinamų liberalų spaudoje Kennedy susilaukė "oportunisto" ir piktesnių vardų. Šios grupės pasitikėjimo nėra pilnai atgavęs ir dabar. Kennedy naudai dirba išsijuosęs auto unijų prezidentas Reutheris. Bet didžioji unijų dalis priešinga apeasementinei politikai, ir prezidentas Meany greičiau parems Humphrey nei Kennedy. R. Drummond (Daily Column, gegužės 1) mėgina pakišti galimybę demokratų vienybei kombinacija: Humphrey-Kennedy..

RESPUBLIKONAS AR DEMOKRATAS?

Jei respublikonai parinks Rockefellerį, o demokratai Kennedy ar Humphrey, tai lapkričio rinkimai daugiau jau priklausys nuo masės. Konvencijose kandidatų parinkimas priklauso daugiau nuo partinio aparato ir politikai diriguojančio užkulisio. Tas užkulisis rodo daugiau pasitikėjimo Rockefelleriu. Ir jau prieš porą mėnesių W. Lippmannas pasisakė už Rockefellerį ir skelbė, kad jis bus išrinktas. Bet galutinis žodis priklausys balsuojančiom masėm, kurios baiminasi chaoso gatvėse labiau nei per ilgai užtrukusio karo. Masėm įsiteikti dabar kandidatai ir skiria savo pareiškimus, nepaisydami, kiek tie pareiškimai atsiliepia karo eigai.

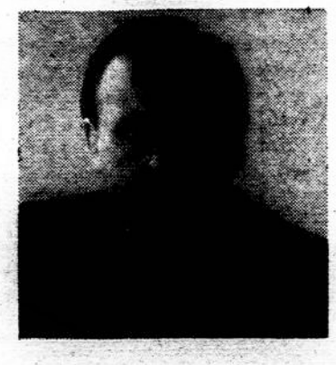

Mirė Antanas Sodaitis, Tėvynės redaktorius

Gegužės 1 rytą visą lietuviškąjį New Yorką sukrėtė staigi žinia apie "Tėvynės" redaktoriaus Antano Sodaičio mirtį. SLA reikalais jis buvo išvykęs į Chicagą, kur dalyvavo posėdžiuose. Namo grįžo balandžio 30 vakare ir visai gerai jautėsi. Mirė širdies priepuoliu gegužės 1 apie 5 v. r.

New Yorko lietuviam jis buvo gerai pažįstamas. Amerikon atvyko 1949, apsigyveno Brooklyne. Pradėjo dirbti Balfe, suredagavo Balfo dešimtmečio leidinį. Nuo 1955 perėjo dirbti į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje centrą. Nuo 1962 redagavo Susivienijimo leidžiamą laikraštį "Tėvynę". Šalia to uoliai dalyvavo Lietuvių Bendruomenės veikloje, buvo Maspetho apylinkės pirmininkas, veikė tautininkuose, neolituanuose, skautam remti organizacijoje.

Velionis buvo malonaus būdo, visada bičiuliškas visiem ir gerai nusiteikęs.

Buvo gimęs 1904 sausio 31 Šakiuose, 1927 baigė Kauno Saulės mokytojų seminariją, studijavo humanitarinius mokslus, mokytojavo Kaune ir buvo Raseinių apskrities pradžios mokyklų inspektorius. 1933-37 studijavo ir baigė Vytauto Didžiojo Universitete teisių mokslus ir iki 1944 (su bolševikmečio pertrauka) buvo Kauno teismo tardytojas, vėliau apygardos teismo prokuroro padėjėjas. Pasitraukęs į Vokietiją, pokario metais padėjo organizuoti Lietuvių Bendruomenę, buvo Miuncheno apygardos pirmininku.

Velionis giliam nuliūdime paliko žmoną Česę ir tris vaikus: Tomą, Birutę ir Mindaugą.

Laidojamas šį šeštadienį, gegužės 4. Gedulingos mišios bus Maspetho lietuvių bažnyčioje 10 val. Laidojamas Cypress Hills kapinėse. Pašarvotas Salinskienės šermeninėje. Atsisveikinimas penktadienio vakarą, 8 val.

Filipinų prezidento sveikinimas Lietuvai

Filipinų respublikos senato prezidentas Gil J. Puiyat 1968 kovo 28 išleido oficialų sveikinimą su linkėjimais lietuvių tautai.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, gavęs jo tekstą, skelbia jo vertimą:

FILIPINŲ RESPUBLIKA SENATO PREZIDENTO ĮSTAIGA. — Minint 50-tąją Lietuvos nepriklausomybės sukaktį ir lankantis Filipinuose dr. J. K. Valiūnui, Vyriausio Lietuvos iš Sovietų okupacijos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkui, naudojuos proga pasveikinti lietuvių tautą ir pareikšti visą įmanomą padrąsinimą jūsų patvariam tikrai demokratiškos ir nepriklausomos Lietuvos valstybės siekimui.

Mano asmeninis įsitikinimas, užgrūdintas demokratijos ir tautų apsisprendimo principuose, yra toks, kad tautai turi būti suteikta galimybė laisvai reikštis ir pasirinkti valdžią savo tautinei paskirčiai vairuoti kaip tik tokią, koiios ji nori.

Karščiausiai viliuos, kad jūsų pastangos grąžinti demokratiją į savo mylimą šalį netrukus susilauks vaisių, ir kad Lietuva galės gyvuoti nepriklausomai, kaip civilizuotų tautų bendruomenės narė.

GIL J. PUYAT. Manila, 1968 m. kovo 28 d." (Elta)

Baltijos valstybių minėjime kalbės valst. departamento atstovas

Baltijos Moterų Taryba, kaip pranešė jos pirmininkė G. Žilionienė, rengia Lietuvos, Estijos ir Latvijos 50 metų nepriklausomybės minėjimą, kuriame sutiko dalyvauti **Alton L. Jenkins,** valstybės departamento rytų Europos skyriuje Baltijos reikalų vedėjas.

A. L. Jenkins kalbės specialiai apie Baltijos valstybių ir bendrai apie rytų Europos valstybių padėtį.

Kilęs iš Massachusetts, baigęs 1952 Harvardo universitetą ir 1957 gavęs Londono J. Hopkins universitete magterį, A. L. Jenkins nuo 1957 yra valstybės departamento tarnyboje. Europą konkrečiau pažino 1957 9 būdamas Madrido atstovybėje, 1962 Varšuvoje.

Minėjimo programoje dalyvaus solistė Irena Stankūnaitė, o taip pat estų bei latvių artistai.

Laikas: gegužės 11 d. 3 v. pp.

Vieta: Columbijos universiteto klube (4 W. 43 St., prie 5 Ave.).

Vietname ir dėl Vietnamo

P. Vietname kautynės tebeina. Š. Vietnamas infiltravo daug karinės jėgos ir medžiagos į A Shau slėnį — 30 mylių nuo Hue. Karinė vadovybė rekomenduoja atnaujinti bombardavimą visame š. Vietname. Derybom susitikimo vieta nesutarta. Š. Vietnamas visus Amerikos siūlymus atmetė. Sen. Fulbrightas siūlo priimti Hanoi peršamą susitikimą Varšuvoje. Sen. Kennedy siūlo taip pat nusileisti š. Vietnamo reikalavimam.

Rasti masiniai kankinių kapai

— **P. Vietname,** prie Hue, rasta 19 griovių, kuriuose palaidoti apie 1,000 komunistų nukankintų civilinių gyventojų paskutinės ofenzyvos metu. Yra ženklų, kad kai kurie buvo pakasti gyvi suraišioti krūvon po 10-15. Kitiem užkimštos burnos skudurais ar purvu.

— **Š. Vietnamas,** naudodamasis susilpnintu bombardavimu, tiesia naujus kelius iš Laoso į P. Vietnamą.

— **CIA vertina,** kad Egipte komunistai gali paimti valdžią trejų metų eigoje. Dabar jie naudojasi buvusiais kariuomenės vadų teismais, kad masėje padarytų valdžią nepopuliarią.

— **Komunistinių partijų** suvažiavimas bus Maskvoje lapkričio 25. Jo tikslas — komunistinė vienybė. Taip sutarta parengiamojoj konferencijoj Budapešte, kur dalyvavo atstovai 54 partijų iš 88 kviestųjų.

— **Amerikos misija** Vietname paskelbė, kad vyriausybė kontroliuoja 61 proc. gyventojų, komunistai 18,3 proc. Prieš komunistų ofenzyvą vyriausybė kontroliavo 67.3, komunistai 17.2.

GEGUŽĖS 1 KRITIKA AMERIKAI

Lenkijos partijos vadas Gomulka gegužės 1 atsikirto Amerikai dėl kaltinimo antisemitizmu: esą tegul Amerikos valdantieji sluoksniai patikrina, ar lenkų kilimo Amerikos piliečiai naudojasi tokiom galimybėm Amerikoje kaip žydų kilimo Lenkijos piliečiai Lenkijoje.

Sovietų maršalas Grečko tokia pat proga Maskvoje viešai kaltino Ameriką agresija, ideologine subversija socialistiniuose kraštuose, naujo pasaulinio karo grėsme.

— **Newarke, N.J.** balandžio 20 13 metų negriukas prisipažino padegęs namus, ir nuo to gaisro supleškėjo 35 pastatai, pastogės neteko 500 žmonių. Kodėl jis padegė, nemokėjo paaiškinti. Greičiausiai sekė suaugusių pavyzdžiu, kurie taip neseniai Newarką degino.

Naujieji kandidatai (Humphrey ir Rockefelleris) pasirengę žygiui į Baltuosius Rūmus. Taip juos vaizduoja "D. Column".

Žuvis genda nuo galvos. Amerika — irgi?

Columbijos įvykiai vaizduoja, kaip net universitetuose demokratinės laisvės išvirsta fašistiniu smurtu

Dėmesio centre neseniai buvo negrų riaušės, dabar riaušės Columbijos universitete Jame nuo balandžio 23 iki balandžio 30 siautėjo smurtas: grupė studentų smurtu užėmė universiteto 5 patalpas, internavo 24 valandom tris administracijos pareigūnus, paskelbė savo reikalavimus. Tik balandžio 30 naktį 1,000 policininkų ir policininkių užėmė patalpas, suėmė 720 įsibrovėlių. Sulaužyti baldai, išmėtytos knygos, sudraskytos bylos, priteršti kambariai beliko kaip akademinių vandalų pėdsakai.

Įvykis nebe pirmas, gal ir nepaskutinis. Jo konkretūs ženklai padeda suprasti, kokiame kelyje yra atsidūrusi Amerikos demokratija.

DĖL KO SMURTAS KILO:

Svarbiausios priekabės dvi: riaušininkai kaltino universitetą rasizmu ir Vietnamo karo rėmimu. Mat, universitetas išsinuomojo Morningside parko dalį ir žadėjo statyti du stadijonus: vieną universiteto studentam, kitą Harlemo jaunimui. Riaušininkai aiškino: universitetas atima parką, kuriame gali Harlemo juodasis žmogus pasilsėti. Reikalavo nuo statybos atsisakyti. Kita pusė aiškino: prieš 7 metus, kada universitetas tą planą paskelbė, Harlemo organizacijos pareiškė džiaugsmą; iš parko 30 akerių universitetas paima statybai tik 2 akerius. Harlemo žmonės aiškino: parku ir negali naudotis dėl užpuolikų baimės. Riaušininkai taip pat reikalavo, kad universitetas nutrauktų ryšius su institutu apsaugos reikalam, kuris gauna tyrimo užsakymus iš federalinės vyriausybės. Tai jau politinis reikalavimas, siejamas su Vietnamo karo rėmimu.

KAS SMURTININKAI:

Smurto iniciatyva priklausė "Students for a Democratic Society" — 200 asmenų grupei, kurioj buvo baltieji ir juodieji. Iš baltųjų greitai iniciatyvą atėmė "juodosios jėgos" grupė, aiškindama, kad baltieji nebus pakankamai kovingi. Tarp patarėjų atsirado Carmichael, Brown. Tarp plakatų buvo Lenino ir Che Guevaros vaizdai.

Iš 720 suimtųjų smurtininkų 80 proc. buvo Columbijos studentai, 10 proc. iš kitų universitetų, kita 10 proc. nestudentų. Columbijos universitete yra apie 20,000 studentų; riaušėse dalyvavo, majoro Lindsay pareiškimu, mažiau kaip 5 procentai. Riaušėm nepritariančių grupė su 1,500 parašų įteikė raštu protestą prieš riaušes; kita grupė susirėmė kumščiom, ir tai davė CBS televizijai progą pamaitinti žiūrėtoją nauju akademiniu "sportu".

KAIP LAIKĖSI UNIVERSITETO VADOVYBĖ IR LINDSAY:

Universiteto prezidentas Grayson Kirk mėgino išvengti jėgos smurtui sudrausti. Buvo iš pašalės grasinama: jei bus policijos jėga, tai Harlemo juodoji jėga įsiverš į universitetą. Eilę dienų truko derybos. Majoro Lindsay nurodymu, buvo paskelbta smurtininkam, kad statyba laikinai sustabdyta, bet universiteto prezidentas griežtai atsisakė skelbti amnestiją smurtininkam, nes smurto nebaudimas sugriautų pačią įstaigą. Vieno laimėjimo paskatinti, smurtininkai skelbėsi ir toliau nesitrauksią iš universiteto patalpų, iki prezidentas pagaliau kreipėsi į policiją.

Policijai išvalius iš 2,500 dėstytojų atsirado 125, kurie pabalsavo už "respektą" studentų streikui. Naujame studentų m i t i n g e, protestuojančiame prieš policiją ir reikalaujančiame, kad pasitrauktų prezidentas ir globėjų taryba, ir žydų studentų kapelionas Goldman skelbė, jog negali būti Kirkui ir globėjų tarybai "jokios amnestijos".

KAI KURIOS IŠVADOS:

1. Columbijos įvykiai būdingi visai šių dienų Amerikai— ~~**joje auga smurtas;**~~ smurtas prieš valstybės valdžią, smurtas prieš akademinę valdžią. Masinio smurto praktika yra kelias iš demokratijos į fašizmą, kuriame mažuma primeta savo valią daugumai fizine jėga.

2. Smurtą praktikuoja **labai maža dalis** studentų. Žurnalo Time teigimu, tokių ekstremistų yra 1-2 proc., o jų suorganizuotose demonstracijose dalyvauja 5-10 proc. Tie smurto aktyvistai — tęsia Time — daugumas yra iš pasiturinčių šeimų, politiškai aktyvių, liberalistiškų. Beveik pusė linkusių į tokius protestus esą žydai, nedaugel esą katalikų. Daugumas jų humanitarinių mokslų žmonės.

3. N.Y. Post pastebėjo, kad esą ženklų, jog šį kairiųjų grupių smurtą remia Kinijos komunistai. Bet svarbiau, kad jį remia to paties Columbijos ir kitų universitetų **maža dalis dėstytojų.**

4. Smurtui palankią opiniją sudarinėjo sociologai — **nuimdami atsakomybę nuo asmens ir ją perkeldami aplinkai, valdžiai, paveldėjimui,** reikalaudami nusikaltusių nebausti, su nusikaltusiais elgtis švelniai ir kaltindami policiją "brutalumu" (Nors ta pačia logika reiktų tada ir atsakomybę nuo policijos nuimti, nes ir ji veikia aplinkos įtakoje... Čia išlenda dvejopas matas ir...veidmainiavimas!).

5. Smurtui palankią opiniją paskutiniu laiku ėmė sudarinėti ir teologai — **pateisindami smurtą** kaip priemonę socialinėm bei politinėm atmainom siekiant teisingumo Kai teisingumo matu siūlo laikyt **asmeninę sąžinę,** ne valstybės įstatymus asmeninė sąžinė vienam leidžia deginti mobilizacijos korteles, boikotuoti krašto gynimą; kitam gali leisti ir ranką kišti į svetimą kišenę ar imti už svetimos gerklės...

O tai jau veda į anarchiją, kuria naudojasi fašizmas — juodasis, rudasis ar raudonasis, skelbdamiesi, kad gelbsti nuo chaoso.

— **Columbijos universitete** riaušės pridarė nuostolių už 300-500,000 dol.

— **Columbijos universitete** ir gegužės 1-2 riaušės, susirėmimai su policija tebevyko.

— **Hanoi** iš 15 Amerikos pasiūlytų vietų pasitarimam, galimas daiktas, sutiksiąs su Stockholmu.

— **Persijoje,** vakarinėje daly, balandžio 29 nuo žemės drebėjimo žuvo 50.

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2323

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Dievo Motinos mėnuo

Gegužės mėnesį katalikai skiria ypatingesnei Dievo Motinos pagarbai. Tikėjimo tiesa, jog Marija tikrai yra Dievo Motina, yra pati svarbiausia tarp visų kitų tiesų apie Nekalčiausią Mergelę.

Dieviškoji Apvaizda apsaugojo Mariją nuo gimtosios nuodėmės, ir išimties keliu ji gimė nekaltai pradėta. Pilna įvairių malonių gyvenime, ji buvo apsaugota nuo sugedimo po mirties ir paimta į dangų su kūnu. Dalyvavusi atpirkime, Marija dalyvauja taip pat ir Jėzaus Kristaus tarpininkavime bei malonių dalijime.

★

Nekatalikam Marijos pavadinimas Dievo Motina gali atrodyti perdėtas, lyg kad katalikai norėtų Mariją apskelbti deive ir prijungti prie Švč. Trejybės. Taip tačiau nėra.

Katalikų Bažnyčia tiki ir išpažįsta, kad Jėzus Kristus yra Dievas. Bet jis taip pat buvo ir Marijos Sūnus. Dievo Sūnus ir Marijos Sūnus yra vienas ir tas pats asmuo. Marija yra Dievo Motina ne ta prasme, kad būtų Kristui suteikusi jo dieviškąją prigimtį, bet taja, kad Kristus, palikdamas vienas dieviškas asmuo, priėmė iš Marijos žmogišką kūną.

Šv. Tomas, aiškindamas šią tiesą, ima pavyzdį iš motinos ir vaiko santykių. Kiekvieną sielą tiesioginiu būdu kuria pats Dievas. Motina paruošia tik nau jagimio kūną, kurs nesudaro pilnutinės žmogaus asmenybės, net nė jos kilniausios dalies. Tik kartu su Dievo sukurta siela kūdikis yra pilnutinis žmogus. Tačiau motinos niekas nevadina tik vaiko kūno motina, bet vaiko, kaip pilnos žmogiškos esybės, motina. Jei savo motinas vadiname šiuo kilniu vardu vien dėl to, kad jos mūsų asmeniui davė kūną, kas gali būti negero vadinti Mariją Dievo Motina.

431 m. birželio 22 Efezo susirinkimas iškilmingai paskelbė tikėjimo tiesą, jog Marija tikrai yra Dievo Motina. Tad nė vienas, kurs tiki, kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus, negali paneigti, kad Marija yra Dievo Motina.

Kuo rėmėsi visuotinis Efezo susirinkimas, šią Marijos motinystę paskelbdamas visiem tikintiesiem tikėtina tiesa arba dogma? Apreikštame Dievo Žodyje — Šventame Rašte yra aiškių vienetų, kur Marija minima kaip Dievo Motina.

Šv. Luko Evangelijoje (1,26-35) pateikiamas angelo Gabrieliaus apreiškimas Marijai: "Štai pradėsi įsčioje ir pagimdysi sūnų ir praminsi jį vardu Jėzus... Šventoji Dvasia nužengs ant tavęs, ir Aukščiausiojo galybė apdengs tave savo šešėliu; todėl ir Šventasis, kurs gims iš tavęs, vadinsis Dievo Sūnumi".

Po angelo apreiškimo Marija skuba aplankyti savo giminaitės Elžbietos. Ši pasveikina Mariją kaip Dievo Motiną: "Ir iš kur man tai, kad mano Viešpaties motina ateina pas mane?" (Luko 1,43).

Viešpaties motinystės dėka, po Dievo Marija užima aukščiausią garbės vietą. Šv. Eucherijus pastebi, kad tikrai suprasti Marijos didybę galėtume tik tada, jei pajėgtume pilnai suprasti jos Sūnaus Jėzaus Kristaus didybę. Šv. Bernardas šia proga Mariją vadina stebuklų stebuklu ir Dievo visagalybės gražiausiu kūriniu.

Kadangi Marija Dievo Motinos pareigose yra tokia didinga ir Dievo taip išimtinai iškelta, yra visai teisinga, kad ji būtų pagerbta labiau negu betkoks tvarinys danguje ar žemėje.

★

Katalikai dažnai yra vadinami stabmeldžiais dėl Marijos ir šventųjų garbinimo. Tai netiesa. Stabmeldybė yra tada, kai tvariniui teikiama tokia garbė, kuri priklauso tik vienam Dievui. Tačiau katalikai nei Marijos nei šventųjų nelaiko dievais ir į juos kreipiasi vien kaip į tarpininkus. Šventieji yra tarsi elektros lemputės, perduodančios ne savo, bet Dievo meilės šviesą. Nė tiek šventieji yra nuostabūs, kiek Dievas yra nuostabus savo šventuosiuose.

Dekanato posėdžiai Detroito sinode jau baigti

Po paskutinio Detroito arkivyskupijos sinodo aprašymo Wayne apskrities centrinio dekanato paskirų temų grupės dar turėjo po tris ar keturis posėdžius ir savo darbą užbaigė. Taigi, 19-kos parapijų sumanymai jau apsvarstyti, suderinti ir tolimesniam svarstymui bus perduoti jau visos Detroito arkivyskupijos paskirų temų komisijom. Dabar trumpai aprašysiu, kaip tautinių parapijų administraciniai reikalai praėjo pro mūsų dekanatą. Kad skaitytojas turėtų geresnį vaizdą, kas dalyvavo tuose posėdžiuose ir darė sprendimus, trumpai apibūdinsiu kiekvieną administracinės grupės asmenį. Kaip anksčiau rašiau, visi šie atstovai buvo išrinkti rajoniniuose grupių posėdžiuose. Pradedu pagal alfabetą:

1. Marie Foley, All Saints parapijos narė, šeimininkė, 54 metų amžiaus.

2. Eugene Kowalski, St. Lawrence parapijos narys, lenkas, apdraudos agentas, 44 metų amžiaus.

3. Vytautas Kutkus, šv. Antano parapijos narys, lietuvis, vyr. inžinierius projektuotojas Fordo plieno gamybos fabrike, 51 metų amžiaus, šios administracinės grupės vadovas.

4. Maria Lagas, Most Holy Trinity parapijos narė, studentė Mary Graw kolegijoje, 20 metų amžiaus.

5. Vienuolė seselė Magdalen Louise, St. Leo parapijos gimnazijos mokytoja, airių kilmės, 56 metų amžiaus, šios administracinės grupės sekretorė.

6. Gerald Mahon, St. Gabriel parapijos narys, Fordo kolegijos studentas, 21 metų amžiaus.

7. Betty Mulcahy, Holy Redeemer parapijos narė, mokyklų inspektorė, 38 metų amž.

8. Frank S. Ruczko, St. Lawrence parapijos narys, lenkų kilmės, mechanikas Westinghouse fabrike, 40 metų amž.

Taigi toks skerspiūvis administracinės grupės Wayne apskrities centrinio dekanato. Nepasakyčiau, kad lietuviški ir tautiniai parapijų reikalai čia ėjo taip sklandžiai, kaip anksčiau mūsų rajone. Teko daug laiko sugaišti aiškinant tautinių parapijų reikalingumą. Ypač airių kilmės atstovė ir vienas lenkas buvo giliai įsitikinę, kad gyvename Amerikoje, todėl turime stengtis, kad galimai greičiau visos Amerikos katalikai būtų apjungti vienoj didelėj angliškai kalbančioj šeimoj ir kad visi skirtumai, įskaitant ir tautybes, būtų kuo greičiau panaikinti. Man teko aiškinti, kad jei Amerikos valdžia leidžia tautybėm laisvai reikštis, tuo labiau katalikai neturėtų jų varyti, nes Katalikų Bažnyčios uždavinys yra apjungti visus pasaulio žmones savo pastogėje, bet ne vienoje tautoje. Juk ir paskutinio Vatikano Suvažiavimo nutarimais leista visas pamaldas laikyti tautine kalba. Taigi, atsisakyta nuo bendros lotynų kalbos Katalikų Bažnyčioje.

Tautinių parapijų problema

VYTAUTAS KUTKUS

Savo kolegų klausiau, ar jie galvoja dabar tokia universaline kalba padaryti anglų kalbą. Žinoma, tokius klausimus nagrinėjant reikia būti labai atsargiam ir nieko neįžeisti, nes kiekvienas klausimas po diskusijų balsuojamas ir užgautasis po to tikrai balsuotų prieš tautinius klausimus. Tačiau oponuojantiem teko ir tokius konkrečius klausimus pastatyti, kaip "Ką darytumei, jei Ameriką užplūstų komunizmas ir būtum ištremtas į, sakyčiau, Meksiką — ar Tamsta tuoj pat pradėtumei melstis ispaniškai, ar vis dėlto norėtumei melstis angliškai?" Arba "Ar Tamsta nenorėtum pasinaudoti galimybe melstis ir mišias išklausyti angliškai, nuvykus su didele ekskursija į Prancūzijos Liurdą, jei turėtumei savo ekskursantų tarpe angliškai kalbantį kunigą, nes po Antrojo Vatikano Suvažiavimo tai yra leista? O gal Tamstai visvien būtų mieliau melstis nesuprantama prancūzų kalba?"

Nors ir nenorėdamas savo kolegom tautinio šovinizmo primesti, tačiau jiem papasakojau, kaip karo metu, kada mes atsidūrėme svetimame Vokietijos krašte, kur nacizmas buvo pasiekęs aukščiausio laipsnio, visvien gaudavome leidimus iš vietos vokiečių klebonų, kad mums lietuvis kunigas aukotų mišias ir lietuviškai pasakytų pamokslą. Atrodo, kad konkretūs pavyzdžiai ir tiesioginiai klausimai, pastatą juos į mūsų padėtį, geriausiai juos paveikia.

Rezultate nei vienas nebalsavo prieš tautinių parapijų klausimus, tik vienu kitu atveju vienas kitas nuo balsavimo susilaikė, ar vienas kitas žodis dekanato pasiūlyme buvo skirtingas nuo rajoninio pasiūlymo, tačiau pasiūlymų esmė nebuvo pakeista.

Konkrečiai, pasiūlymas, kad tautinių parapijų steigimas, panaikinimas ir jų teisiu nustatymas turi ir toliau priklausyti tik nuo Romos Kurijos, praėjo vieningai. Pasiūlymai dėl paskyrimo vyskupijos kanceliarijoje referento tautybių reikalam ir dėl paskyrimo vieno vyskupo Amerikos vyskupų konferencijoje tautinio koordinatoriaus pareigom, buvo priimti tik vienam asmeniui nuo balsavimo susilaikius.

Pasiūlymas, kad arkivyskupija turi aprūpinti tautines parapijas kunigais ne tik mokančiais gerai tos tautybės žmonių kalbą, bet gerai suprantančiais tos tautybės žmonių papročius, dvasią ir reikalavimus, sukėlė irgi gana daug ginčų. Charakteringa, kad vienas tos grupės dalyvis, čia gimęs lenkų kilmės amerikietis, prisipažino, kad tautinės kalbos uždrausti tautinėse parapijose negalima, nes jis pats kitaip kaip lenkiškai nemoka prieiti išpažinties, nors puikiai kalba angliškai. Tačiau aplamai jis nebuvo per daug palankus tautybių reikalam. Taipgi buvo net juokinga, kai airių kilmės vienuolė seselė argumentavo prieš tautinius papročius, nes jos nuomone parapijoje negali būti pirmenybės nei vienos tautybės papročiam, kadangi nėra šimtaprocentiškai tautinių parapijų ir tai tik skaldo mūsų vieningumą. Jai paaiškinau, kad Amerika yra galinga tik todėl, kad čia visos tautos suvežė visa kas geriausia buvo jų kraštuose. Taipgi jos paklausiau, ar ji nepatenkinta, kad per šv. Patriko dieną didelė dalis amerikiečių, solidarizuodami airiam, dėvi žalias kojines, žalius kaklaraiščius, dobilų lapus ir kt.? Rezultate, su redakcijos mažais pakeitimais priimtas ir šis pasiūlymas.

Galiausiai, sustokime prie pasiūlymo, kad lietuviai katalikai Amerikoje turėtų savo tautinę vyskupiją, kuriai priklausytų visos lietuviškos parapijos Amerikoje. Čia tuoj pasigirdo klausimai, kodėl tik lietuviai.

(Nukelta į 4 psl.)

Taikos Karalienė, skulptūros detale, skulptorius V. Kašuba.
Nuotr. V. Maželio

A. Jakševičius pagerbtas

Kovo 30 teatro ir muzikos muziejuje, Vilniuje, buvo atidaryta paroda aktoriui ir režisieriui Algirdui Jakševičiui paminėti. Tai 60-tasis jo gimtadienis (mirė 1941.V.30). Minėjimo programoje dalyvavo akt. J. Kanopka, M. Mironaitė, A. Petrauskienė, A. Kernagis, V. Jurkūnas, dail. A. Gudaitis, poetas A. Miškinis, dramaturgas V. Miliūnas. (Elta)

DR. P. MAČIULIS

MEDINĖ ŠIRDIS

APMATAI

(5)

Nuo to vakaro Jonas nebeidavo pietų namo, bet tiesiai į valgyklą. Žmona? A, tegu sau purkštauja, jei taip patinka, aš prieš ją nebesilenksiu. Norės skirtis su manim? Tegu. Per tuos kelis metus vaikų nesugyvenom, daug iš manęs neišlups, išsiversiu. Teks dažniau manuosius vaikus lankyt pas aną... O gal? Kas žino ar abu neateisime į protą, kad bent į senatvę, padavę susitaikymo rankas ir vėl kartu eitume kaip ėjome šituo grumblėtu gyvenimo keliu.

Tokiomis mintimis šarvuotas, artimiausį sekmadienį mūsų Jonas su dovanėlėmis vaikam nuvyko pas pirmą žmoną, oficialiai "vaikų aplankyt".

Nieko nepasakysi, čia viskas kitaip negu pas jį namie, nors vaikų veiduose ir nesimatė džiaugsmo tėvą pasitinkant, nors ir šį kaip kitaip kartais žmona buvo "su reikalais" išėjusi. Tačiau vaikai — jau aukštesnę mokyklą belankąs sūnus ir paskutinius metus einanti pradžios mokyklon dukrelė — kažkaip pajuto tėvelyje šį kartą kitokią šilumą, jo akyse geros šviesios šeimos ilgesį. Kai jis vaikam pasiūlė pasirinkti, ar jie norėtų su juo lankyti kokį muziejų mieste ar kino teatrą, žinoma, jie pasisakė už kiną. Žiūrint filmą, jie jau nebe popkorną kramtė, o tikrus pyragaičius, užsigardžiuodami šokoladiniais saldainiais. Priedu jis paklausė jų ko jie sau norėtų nusipirkti, juokais pridėjęs, kad jo piniginė gal neprakiursianti. Tėtušis šiandie vaikam tikrai buvo toji "stebuklingoji tošelė". Anksčiau jis toks nebūdavo?!

Anas savaitgalis Jonui buvo nevalyvai susiklostęs. Pagaliau visa savaitė buvo nei šis nei tas. Jo pasisakymai ir ryžtas "baigti tą komediją", kaip kad dūšioje jis tariamas antras jungtuves, tiksliau susimetrikavimą, vadino, buvo galo pradžia.

Antroji jo žmona irgi buvo nepėsčia: jau spėjo apsiklausinėti per drauges ką, kur ir kaip reikia daryti, kad tokį vyrą "pamokyt". Gana, girdi, eiti pas jį tarnaitės pareigas, ji galinti ir be jo "didelės lockos" išsiversti, o kai reikės, tai ir padirbėti galėsianti.

Šį kartą ir Jonui jau pramatomos skyrybos jokio slogučio ant širdies nepalikо. Skyrimosi priežastis? Ogi nesiderinę būdai, arba, kaip čia sako, mental cruelty.

Kaimynam visas reikalas, aišku, nebuvo jokia paslaptis, o tie kaimynai, kad ir nesamdyti, yra geresni gandonešiai už radiją ir televiziją. Tave, broliuk, taip iššukuos, kad vėliau net sapnuosi: begu gi taip ir buvo?...

Apie antras Jono skyrybas žinojo ir pirmoji žmona ir vaikai, kad jos Jonelis ir vaikų tėtušis toliau nebejuokins svieto. Patinka kam, ar nepatinka, bet katalikai civilinių jungtuvių, negavus pirmųjų sutuoktuvių panaikinimo bažnytiniame teisme, kas retai tepasitaiko, nelaiko jungtuvėmis. Sako, gyvena susidėję, susimetę, bet nesusituokę.

Nuo tariamos žmonos atsipalaidavęs, mūsų Jonelis nusprendė vieną šeštadienį nelauktai užsukti pas vaikus, o faktinai norėjo pasimatyti su buvusia pirma žmona, ir, jei bus proga, užvesti kalbą ar jiem nederėtų be jokio skardenimosi savo skyrybas panaikinti.

★

Jau buvo po pusiaugavėnio, artėjo didžioji Pavasario, Prisikėlimo šventė, kada viskas kas buvo mirę atgyja, stiepiasi į saulę, į gyvenimą. Žmogaus širdis, kaip tas pumpuras nuo saulės kaitros, džiaugsmu sprogsta. Viskas, kas buvo nešvaru, drumzlina su pavasariniu atlydžiu apsivalo, nusiplauna. Ir žmoguje kaip gamtoje vyksta naujas atgimimas, atsipeikėjimas, visomis išgalėmis siekiama šviesos, saulės, dvasia pakyla aukščiau nuo žemės, kad žmogus lengviau galėtų Dievo neaprėpiamus naujus pasaulius tiksliau įžiūrėti, pamatyti, pasidžiaugti.

Velykų rytas tikrai buvo gražus, kai po visų gražių giesmių ir maldų išėjo iš bažnyčios mums nuo seniau gerai pažįstamos dvi poros: tėvas su motina ir abu Jonų vaikai. Gal jie dar nebuvo pilnai atsikvošėję, kaip po ligos išeidami iš ligoninės, bet jų akys šypsojos ir širdys dabar buvo kupinos kitokios negu seniau šilumos.

★

Kaip nedaug tereikia, palietus jautriąsias žmogaus stygas, jam pradžiuginti. Ar kaip menkučio tereikia posūkio, kad ant bedugnės krašto stovint vienu neatsargiu svirstelėjimu jis nukristų į prarają.

Retai žmogus pagalvoja, kodėl, būdamas laisvas galvosena ir veiksmais, taip dažnai, rodos nė pats nejausdamas, įsitraukia į kokį įprotį, pav., rūkymą, kuris savyje nėra reikalingas nei estetiškas, dažnam kenksmingas. Pasidaroma įpročio vergu.

Taip gyvename dvidešimto amžiaus antrą pusę, o vergijos dar tiek ir tiek! Kaip pasauly yra įvairiausių ligų, taip ir vergavimo būdų. Pagrindiniu, rodos, yra vidinė žmogaus tuštuma. Kai žmogus esti dvasiniai išgarintas, arba kaip sakoma "išsisėmęs", tą tuštumą jis privalėtų užpildyti ne vienadienėmis pramogomis, bet didesniu veikimu, kad ir socialiniai gelbstint tiem, kurie patys sau jau nebegali padėti.

Čia atsiveria žmogaus gerai širdžiai didelis laukas pasireikšti, nes niekas kitas tiek nesuteikia žmogui pasitenkinimo už žinojimą, kad savos širdies šilumos dalelę perkėlei kito žmogaus suvargusion krūtinėn!

Tuomet ir bebaigianti sumedėti, geriau sakant sustingusi, ar gyvenimiškų audrų užguita širdis vėl atsigaus, vėl pradės linksmiau dainuoti krūtinėje, vėl joje atsiras šviesūs saulės spinduliai, kurie sugeba ir sunkiausias žaizdas užgydyti.

(Pabaiga)

Žydinčios magnolijos. Nuotr. V. Maželio

AŠ PAKLYDAU PIEVOJE PLAČIOJ IR PALIKAU PRAŽYDUSIA GĖLĖ

Aldonos Baužinskaitės - Kairienės pirmasis eilių rinkinys "Detalės"

Aldona Baužinskaitė — Kairienė eiles pradėjo rašyti prieš 22 metus. Jos pirmieji eilėraščiai buvo atspausdinti 1946 metais "Ateityje", kai ji buvo leidžiama kaip "Naujojo Gyvenimo" priedas.

Tuo metu ji buvo Hanau gimnazijos mokinė. Pasireiškė staiga, impulsyviu poetės talentu. Augo ateitininkų sąjūdyje, spausdindama eiles "Ateityje". Jas rašė intensyviai, kol išvyko į kolegijos studijas. Mokslas atėmė daug laiko, vėliau šeimos gyvenimas dažnai tolino nuo poezijos. Prie jos grįžo pastaraisiais metais.

Kas anuo metu Vokietijoje sekė "Ateitį", tas tikrai vertino Aldonos Baužinskaitės poetinį talentą. Tai buvo daug žadanti pajėga. Pradėjo poeziją rašyti panašiai kaip Salomėja Neris: nešama plataus įkvėpimo ir didelės poetinės laisvės. Jos posmai, sueiliuoti klasikine eilėdara, buvo tokie lengvi, lyg būtų savaime išbirę iš lakios fantazijos. Jos jautrumas, šiluma ir meilė buvo pagaunanti. Dainavo ji apie jaunystę. Ir ką galėjo kitą dainuoti jauna mokinė? Dainavo taip patraukliai, kad nejučia klauseisi tos dainos.

Savo forma įsijungė į ilgametes tradicijas, — nesivaikė kraštutinumų, išsiteko ketureiliuose, bet, ieškodama skambesio, glaudindama vaizdą, ji kartu ir trumpino tas eilutes.

Nuo to laiko apskritai poezija gana stipriai pasikeitė: įvestos ir įpilietintos naujos formos. Poezija nebeteko savo kilnaus šventiško drabužio. Į ją įdėta daug prozos ir pazos, kalbant apie žmogaus egzistencinį nerimą, gyvenimo beprasmybę, neviltį.

Savo visu nuoširdžiuoju poetiniu pasauliu Aldona Baužinskaitė-Kairienė nesutampa su šia "karta", nes poetė randa didelę gyvenimo prasmę. Neturi ji nei dabarties poetų niūrumų, nei įmantrios pozos. Jos darnus ir harmoningas pasaulis kartais yra apgaubtas švelnia melancholija.

Tačiau dabarties eilėdaros laisvė ir ją veikia, — rasi ir jos kūryboje "baltų eilių", — laisvo ritminio bangavimo, šiaip gi daugumoje visa knyga parašyta klasikine eiliavimo forma.

"Detalės" — jos debiutas. Nežinia, kokias eiles atrinko ir kokias sudėjo. Ar čia yra eilių iš anų Hanau laikų? Šiaip knygoje yra apie 60 eilėraščių. Suskirstyti jie į tris skyrius.

Pirmame skyriuje "Ant sodelio vartų" patalpinti eilėraščiai apie namus, tėviškę. Būdingai išreiškia viso skyriaus nuotaiką: "Supasi jaunystė ant sodelio vartų, o kaštanas juokias, plyšta kevalai".

Iš vienos pusės pastatoma jaunystė, ginti namai, svajonių pasaulis, o iš kitos—žmogaus tremtinio dalia. Didelis kontrastas, bet poetės pagautas be tragizmo. Skaudu jai, kad "grįžt nebegaliu", gelia širdį prisiminus "penkis obuolius" ir užuolaidą nepamos, kada išeisi. Tai liūdna, bet poetė nemaištauja audringai, neišsiliejа traginga rauda.

Ji traukiasi nuo didžiojo tako, užsidaro savyje ir stebi gyvenimą. Toks stebėtojos pasaulis pavaizduotas antrame skyriuje.

"Sutiktieji" ir yra tas antrasis knygos skyrius. Čia pro langą "jų pasaulis rieda", poetė visus pasitinka su atvira širdimi, su meile palydi senelę, akėjį, varpininką, net ir žvejų laivus uoste. Ji namuose meldžiasi kaip motina, bijosi palikti surastus vaikų žaislus, nes jie slepia vaikystės pasaulį. Kartais ji susimąsto apie didelius daiktus, kartais, pagauta ramybės, piešia idilės vaizdus.

Poetė Aldona Baužinskaitė-Kairienė

"Svajonių paukštis" yra trečias šios knygos skyrius. Tas paukštis gundo ją ir į svajonių kraštus, o ji prašo, kad jis suglaustų sparnus, nes ją prie žemės riša dienos darbai. Tačiau ji svajoja, leidžia tiem paukščiam skraidyti ir pati skrenda į prisiminimų šalis, į naujus minties pasaulius. Didis ir platus tas pasaulis, ir poetė sako:

Aš paklydau pievoje plačioj,
Ir palikau pražydusia gėle.
Jei tu praeisi, Viešpatie, pro čia,
Nuskink švelniai, nuskink mane!

Knyga užsklendžiama atgailos posmais, vakaro vaizdais ir malda, kaip Viešpats mato jos ašaras verksmo jūroje.

Labiausiai poetei pavyko išsakyti savo santykį su Dievu. Eilėraščiai, kur jį vienaip ar kitaip prisimena Dievą, kažkaip išsiskiria savo emocine jėga ir šviežumu. Iš jų gražiausias bene bus "Kūrėjo rankose", "Motinos malda", "Viešpatie, aš toks mažas". Čia poetė sukontrastina vaizdą: prieš Kūrėją-Dievą pastato save ir nuolankiai su maldos nuotaika nusilenkia. Tai tradicinis lietuvio nusilenkimas. Jis neturi maištaujančios dvasios, tragiškos nevilties. Tai melancholiškas nusilenkimas, — iš ten atėjome ir ten grįžtame.

Antroje vietoje reikia minėti tas eiles, kur poetė apdainuoja savo jaunystę, tėviškę, gyvenimo buitį, nesistengdama jos nei komplikuoti, nei filosofuoti. Tokie eilėraščiai yra "Senelė", "Seni žaislai palėpėje" ir k. Kur poetė nori "pasvarstyti" žmogaus likimą, pačią poeziją, tada ji pasijunta nebe tvirta, ir jos poetinė ir vaizdinė jėga blės ta.

★

Užskleidi knyga — Detalės, bet iš jų susidaro poetės šviesus pasaulis, idealistinis pasaulis. Iš tų detalių regi ir poetės įtampą ir pajėgumą. Tad pasveikindamas šį debiutą, kartu pridedi linkėjimus: tegu skraido svajonių paukščiai, tegu viskas virsta poezija. Kai dirbsi ir rašysi, pasivaidens dar naujos niekada neapžvelgtos sritys. Jos gi patikėtos tik tiem, kurie turi ištvermės ir nesibijo darbo.

Prie poetės prisijungė dail. Ona Stankaitytė-Baužienė, nupiešusi aplanką ir skyrių vinjetes. Patys piešiniai įdomiai užmanyti ir įdomiai išspręsti, bet savo abstraktine nuotaika ar jie nėra per tolimi šiai nuoširdžiai lyrikai.

★

Aldona Baužinskaitė —Kairienė DETALĖS, eilėraščiai, išleido Ateitis. Viršelis ir vinjetės Onos Stankaitytės Baužienės. 72 psl., kaina 2 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

A. Džg.

Poetė Aldona Baužinskaitė - Kairienė (k.) savo šeimoje dukra Danutė, vyras Matas, stovi sūnūs Andrius ir Juozas.

DETROITO ARKIVYSKUPIJOS SINODAS

(atkelta iš 3 psl.)

Čia paaiškinau, kad lietuviai savo parapijoje šį klausimą iškėlė, nes jie to nori. Tačiau jei ir kitos tautybės to pageidautų, lietuviai nuoširdžiai pritartų. Taipgi buvo suabejota, kaip tokios vyskupijos, būdamos kitų vyskupijų ribose galėtų veikti. Jiem bandžiau aiškinti, kad būtų panašiai, kaip su tautinėmis parapijomis, kurios dabar irgi turi parapiečių iš daugelio kitų rajoninių parapijų ribų, arba kaip vienuolynai, kurie tiesioginiai vyskupijom nepriklauso, tačiau dirba artimame kontakte su tomis vyskupijomis, kurių ribose yra įsikūrę. Bet tada daugelis man prieštaravo, kad vienuolynai nėra vyskupijos ir neapima pasauliečių, bet tik vienuolius, kurie yra paklusnesni. Taip dekanato sumanymuose šis mūsų sumanymas buvo praplėstas ta prasme, kad jis pritaikomas visom tautybėm ir, kad būtų sudaromi oficialūs apjungiamieji organai specifiškai kiekvienos tautybės reikalam, kuriem galėtų vadovauti ir vyskupai, tačiau tai nebūtų vyskupijos. Tačiau šio dekanato sumanymo pagrindu ir toliau paliekamas originalus šv.. Antano parapijos sumanymas.

Tuo baigiu dekanato posėdžių aprašymus . Tolimesni sinodo posėdžiai jau vyks visos arkivyskupijos mastu. Kiekvienas dekanatas iš kiekvienos temos grupės išrinko po vieną atstovą į arkivyskupijos posėdžius.

Detroito arkivyskupijoje yra 15 dekanatų. Kiekvienas dekanatas išrinko po 9 asmenis. Taigi vyskupijos posėdžiuose dalyvaus 135 rinktieji asmenys. Be to, dalyvaus kiekvieno dekanato vadovai ir jų pavaduotojai. Mūsų dekanato vadovu buvo J. Džiuda ir jo pavaduotoja — Virginia Garbety. Taigi visą Detroito arkivyskupiją, kurioje yra 325 parapijos ir apie pusantro milijono katalikų, atstovaus 165 asmenys. Administracinius klausimus svarstys 15 asmenų. Kadangi man vėl teks dalyvauti administracinės grupės posėdžiuose, todėl apie ją ir toliau mielus skaitytojus informuosiu.

Posėdžiai prasidės gegužės 10 Sacred Heart seminarijoje.

Aldona Baužinskaitė - Kairienė

KŪRĖJO RANKOSE

Aš, kaip mažytis medžio gabalėlis,
Po varstotu guliu ir laukiu,
Kur dės mane iš piuvenų pakėlęs
Taupusis Stalius
Kūrybos galioj
Kur mane šaukia?

Ar amžino paveikslo rėmuos
Nebus kampelio, kur reikės manęs
Ar tik su dulkėmis susėmus
Šventa Ranka
Apžvelgs mane
Ir pašalin numes?

Aš, kaip mažytis medžio gabalėlis.
Apimk mane kūrybos akimi!
Iš Tavo rankų visa žemė kėlės.
Kūrybos galioj,
Šventasis Staliau,
Kur Tu mane dedi?

•

GEGUŽIO PAŽADAI

Iš gegužio pažadų
Kyla tūkstančiai žiedų;
Kaip mergelė nekalta
Obelis visai balta.
Rausta vyšnia nuošaly,
Lyg įaunamartė kukli.
Tulpė kelia liekną taurę,
Bitės medų jau ragauja.
Iš gegužio pažadų
Kiek žiedų!

GEGUŽIS — SPAUDOS MĖNUO

Nuo seno lietuvių tautą vis turi kietai kovoti dėl lietuvybės išlaikymo. Netekome savų, žemių, žuvo gentys ir tautos prakaitu turtinome svetimuosius.

Bruko svetimą raštą, norėdami sužaloti lietuvišką sielą, tačiau motina prie ratelio ir knygnešiai iš Tilžės žadino tautinę sąmonę ir kurstė kovos ugnį, kad išliktume lietuviai.

Kraujas liejosi, kad apsaugotume tai, kas mūsų. Kiekviena tėvų žemės pėda yra didvyrio kapas ir tautos šventovė.

Čia gi, svetingoje ir palaimingoje žemėje, gyvename laisvi ir dažnai abejingi lietuviškam žodžiui.

JAV LB centro valdyba jau nuo seno kiekvienais metais gegužės mėnesį skelbia lietuviškos spaudos platinimo mėnesiu, kad rašytinis žodis, dažnai primirštas ir apleistas, šio mėnesio proga rastų plačiai atviras sąžines ir dosnias širdis.

Kaip gamta gegužės mėnesį puošiasi žiedais, taip ir mes šia proga praturtinkime knygų lentynas naujomis lietuviškomis knygomis, atnaujinkime prenumeratas, naujai užsisakykime ar suraskime užkietėjusius šeimos židinius be tautinės šviesos, be lietuviško periodinio laikraščio ar žurnalo, kad ir jie būtų lietuviškos spaudos rėmėjai.

Negana, kad šis spaudos platinimo mėnuo būtų tik žodinėmis pastangomis atžymėtas, kad JAV LB centro valdybos prašymas liktų tik laikraščio skiltyse, nepasiekęs lietuviškos šeimos židinio. Reikia, kad šis spaudos mėnuo būtų juntamas ir lietuviškų laikraščių bei knygų leidyklose, kuriom vienas kitas doleris už laikraštį, žurnalą ar knygą bus akstinas ir įpareigojimas dar daugiau puoselėti lietuvišką žodį.

Tačiau ir naujo lietuviško laikraščio bei žurnalo užsisakymas ar įsigijimas kelių knygų dar nebus pilnas lietuviško rašytinio žodžio pagerbimas ir jo puoselėjimas. Kad spauda būtų gaji ir nemari, reikia, kad nuolat atsirastų jaunų jėgų, kurios kasmet didintų laikraščių bendradarbių gretas, kad atsirastų naujų lietuviškų rašytojų, poetų ir kultūrininkų. Natūralu tad, kad šio mėnesio proga atkreiptume dėmesį į jaunąją kartą, ragindami ją ne tik skaityti lietuvišką spausdintą žodį, bet ir būti naujo lietuviško žodžio kūrėja.

JAV LB Centro Valdyba

JAV IR RYTŲ EUROPA

(atkelta iš 2 psl.)

gai silpninti. Tai nėra argumentas prieš mėginimą panaudoti galimybes, sudarytas liberalizacijos, bet tai yra argumentas už pažvelgimą į liberalizaciją su pridėrama distinkcija ir už pasitikrinimą su maksimum įžvalgumo, kiek atmainos yra realios.

Johnsono-Humphrey vyriausybė turėtų suvokti, kad tokios galimybės, kokias Jungtinės Valstybės turi rytų Europoje, nėra trumpalaiko pobūdžio. Nereikia jų griebtis iš karto ar jas visiškai atmesti. Buklus išlaukimo pajautimas yra nepamainomas elementas norint sėkmingai vairuoti užsienio reikalus.

Toliau eina koordinacinio komiteto rekomendacijos

(Bus daugiau)

PRARASTAS DARBININKŲ ROJUS

P. ŽIČKUS

(Tęsinys iš pereito nr.)

Pragaras kaimuose. Stalinas pasakęs Churchillini, kad kolektyvizacija Rusijai atsiėjusi daugiau gyvybių, negu visi karai. 1930 buvę išvaryta iš savo ūkių 70,000 kaimų. Iš dešimčių milijonų šeimų buvę atimta viskas. Gyvuliniuose vagonuose, kulkosvaidžių apsaugoje tie ūkininkai po kelių savaičių kelionės buvę apgyvendinti koncentracijos stovyklose Azijoj. Dauguma jų ten ir mirę.

Tūkstančiai jų vaikų pabėgę prieš išvežant. Vieni buvę pagauti, kiti likviduoti, ir tik maža išlikę. Anglai Sindney ir Beatrice Webb rašė, kad tai buvę girtuokliai, užsispyrėliai ir pan. Taip kai kurie vakariečiai žiūrėję į šią baisią žmonių tragediją. Varant ūkininkus į kolektyvinius ūkius, jie gynęsi prieš kulkosvaidžius peiliais, šakėmis, lazdomis. Kariuomenė atėmusi iš žmonių paskutinį duonos kąsnį. Šimtai tūkstančių mirė badu, o kai kur atsiradęs kanibalizmas. Vienas didžiųjų žmogžudžių šalia Stalino ten buvęs Chruščiovas.

Ir dabar žmonės bėgą iš kolektyvinių ūkių. Literaturnaja Gazeta 1966 rašiusi, kad Smolensko rajone mažėjąs gyventojų skaičius. Suaugę be specialaus leidimo negalį palikti ūkių, bet vaikams iki 15 metų leidžiama. Jie ir bėgą į miestus, iš kur nebegrįžtą. 1960 tame rajone buvę 33,700 komjaunuolių, o 1965 likę tik 10,000.

Uždarbiai ir kainos. Pagal Bernstein pranešimą 1966 kostiumas atsiėjęs 191.40 dol., moteriški batukai 44 dol., mažas stereo-radijas 247.50 dol., mažas tape-recorder 198 dol., o vidurkis uždarbio buvęs 26 dol. per savaitę. Tačiau esą dešimtys milijonų, kurių uždarbis esąs 40-45 dol. per mėnesį. Ką amerikietis uždirbąs per 7½ val., tai sovietų darbininkas turįs dirbti 59½ valandos, aštuonis kartus daugiau. Gyvenamų patalpų plotis Amerikos kalėjimuose esąs didesnis vienam kaliniui, negu sovietų laisvam gyventojui. Jų pačių spauda rašanti, kad namų sienos, lubos ir "plumbing" sugendą dar nepradėjus juose gyventi.

Vakaruose esą galvojančių, kad komunizmas pasikeitęs. Bet senatorius Robert F. Kennedy, kuris esąs minkštas komunistam, 1967 vasario mėn. vienoje kalboje pasakęs: "Ne Stalinas, o Chruščiovas tankais užgniaužė Vengrijos laisvę, o po šešių metų pradėjo gabenti branduolinius ginklus į Kubą". Nustalinimo kalboje Chruščiovas kalbėjęs apie Stalino nužudytus partiečius, bet nieko nesakęs apie Baltijos valstybių okupaciją, apie kitų rytų valstybių užėmimą, apie Katyną, kur buvę sušaudyta 14,000 lenkų karininkų. Taip pat nepaminėjęs Stalino-Hitlerio sutarties, kro su suomiais. Sovietų Rusija prie Chruščiovo, Brežnevo-Kosygino turinti daugiau politinių kalinių, negu visas kitas laisvas pasaulis kartu.

Kolonializmas. Estijoj prieš jos okupaciją buvę tik 300 komunistų, o kitose valstybėse gal dar mažiau. Estija, Latvija, Lietuva, Bulgarija, Lenkija, Rumunija, Čekoslovakija, Mandžurija ir eilė kitų valstybių tapę rusų kolonijomis arba dominijomis.

Karas ir taika. Nuo civilinio karo pabaigos Sovietų Rusija buvusi užpulta vieną kartą. Ir tai padaręs jos draugas Hitleris, su kuriuo prieš 22 mėnesius ji pasidalinusi Europą ir pradėjusi karą. Maskva esanti visų karų, kokie tik dabar esą, sukurstytoja arba agresorė. 1920 Leninas atmetęs Lenkijos pasiūlymą taikiu būdu išspręsti teritorinius klausimus. Sovietų armija atsiradusi net prie Varšuvos, iš kur po pralaimėjimo turėjusi pasitraukti. Ukraina ir Gruzija paskelbusios nepriklausomybes. Maskva jas pripažinusi, bet davusi įsakymą raudonajai armijai tuos kraštus okupuoti. 1928-29 užėmusi Mandžuriją, 1939 dalį Lenkijos, 1940 Estiją, Latviją ir Lietuvą. Bandžiusi užimti ir Suomiją, bet nepajėgusi. Taip pat bandžiusi įsigalėti Irane, Graikijoje, Pietų Korejoj. Gabenusi ginklus ir raketas į Kubą. Marksas mokinęs: "Karas esąs "midwife of revoliution" (midwife — moteris, kuri padeda gimdyvei gimdymo metu). Leninas pridėjęs: "Didieji istoriniai klausimai gali būti išspręsti tik fizine jėga — užpuolimu". Chruščiovas, jau turėdamas atomines bombas, kalbėjęs: "Dabar kapitalizmas neturi kito pasirinkimo, kaip pasiduoti socializmui. Ar atominė jėga bus panaudota, priklauso nuo to, ar kapitalistai pasiduos be jos". Dabar Kremlius galįs terorizuoti pasaulį atomine grėsme.

Taikos propaganda. Esą žinoma, kokios taikos Kremlius ieškąs. Tačiau jų siūloma "taika" veikianti tragiškai. Tūkstančiai asmenų, daug organizacijų — politinių ir net religi-

(nukelta į 5 psl.)

Pradeda žydėti vyšnios.

Nuotr. R. Kisieliaus

MELROSE SIMFONINIS ORKESTRAS ŠV. ANTANO GIMNAZIJOJE

KENNEBUNKPORT, MAINE

Gegužės 5 d. 4 val. popiet į šv. Antano gimnaziją atvyksta Melrose simfoninis orchestras, diriguojamas komp. Jeronimo Kačinsko, koncertuoti šios gimnazijos ir visų apylinkės gimnazijų mokiniam. Į koncertą taip pat rinksis ir suaugusieji. Gimnazijos salė talpina apie tūkstantį žmonių.

Melrose simfonijos orchestras yra labai aukšto lygio, gerai žinomas Bostono ir šios dalies Maino apylinkėse. Jį jau 7 metai diriguoja kompozitorius Jeronimas Kačinskas, buvęs Lietuvos Radiofono orchestro, Vilniaus simfonijos ir Valstybinės Operos orchestrų dirigentas. Šiame krašte jis ruošia aukšto lygio koncertų ir operų pastatymus amerikietiškai publikai. Jo pastangomis įvyksta metuose bent 3 koncertai.

Melrose simfoninis orchestras pernai atšventė 50 metų veiklos sukaktį. Jame groja apie šešios dešimtys asmenų. Orchestras ima daugiausia klasinio pobūdžio muzikos kūrinius. Šv. Antano gimnazijoje jis išpildys M. K. Čiurlionio simfoninę poemą "Miške" ir Wagnerio, Verdi, Rossini bei Čaikovskio kompozicijas, pritaikytas bendrajai publikai. Su orchestru dainuos sol. Benediktas Povilavičius. Šis Melrose simfonijos koncertas šv. Antano gimnazijoje yra 148-tas.

Koncertu susidomėjimas visoje apylinkėje yra labai didelis. Jame dalyvaus Portlando diecezijos vyskupas, visų apylinkės gimnazijų mokytojai, jaunimas ir visi, kurie domisi muzika. Portlando ir apylinkės amerikiečių laikraščiai apie jį plačiai rašo ir deda nuotraukas. Toks koncertas čia yra naujas dalykas, labai įvertintas kaip nepaprasta jaunimo auklėjimo priemonė šių laikų sąmyšiuose. Jis taip pat kelia ir lietuvių vardą amerikiečių visuomenėje.

Į šį koncertą taip pat kviečiami visi lietuviai.

Koresp.

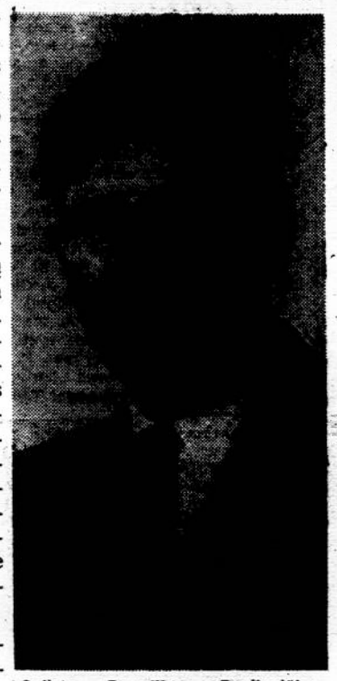

Solistas Benediktas Povilavičius, iš Bostono dalyvaus koncerte Kennebunkporte.

Melrose simfoninis orkestras, diriguojamas Jeronimo Kačinsko. Nuotr. P. Plikšnio

LOS ANGELES, CALIF.

Long Beach Lietuvių klubas švenčia veiklos dešimtmetį. Ta proga gegužės 4, šeštadienį, 5 val. vak. Machinist salėje, Long Beach, Calif., rengia minėjimą su programa, vakariene ir šokiais. Minėjime bus įteiktas 100 dol. čekis Lietuvių Fondui, taip pat aukos Los Angeles šv. Kazimiero šeštadieninei mokyklai, Šv. Kazimiero bažnyčiai bei Los Angeles skautam.

Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje per Velykas surinkta 5,088 dol. aukų. Tai įgalino numokėti dalį skolų. Dabar parapijos skolų beliko 20,000 dol.

Lietuvių dienai, rengiamai šv. Kazimiero lietuvių parapijos, programa jau sudaryta. Lietuvių diena vyks birželio 16, sekmadienį, Marshal aukštesniosios mokyklos salėje ir parapijos pastatuose. Meninėje programoje dalyvauja Metropolitan operos bosas Arnoldas Vokietaitis ir šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas kompozitoriaus Br. Budriūno. Parapijos patalpose bus atidaryta dail. Jono Andrašūno darbų paroda ir pašto ženklų paroda. Šventės pelnas bus skiriamas naujos salės statybai. —**L.Ž.**

Operetės choro dalis, kai dainavo Lietuvos nepriklausomybės minėjime Great Necke. Choras šią savaitę išvyksta gastrolių į Baltimorę, o kitą savaitę į Philadelphiją. Nuotr. V. Maželio.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdybos posėdis

Balandžio 19 Detroite, Alf. Nako namuose įvykęs žurnalistų posėdis buvo tikrai darbingas. Pirmininkui Vyt. Alantui paėmus į savo rankas sąjungos vadžias organizaciniai reikalai sparčiai pajudėjo į siekiamą tikslą.

Nutarta galimai greičiau išspausdinti sąjungos deklaraciją, kuri dėl nenumatytų kliūčių iki šiol buvo nepaskelbta. Ji bus išsiuntinėta žurnalistam ir laikraščių redaktoriam.

Baigiama sudaryti Pasaulio Lietuvių Žurnalistų Sąjungos kartoteka. Iki šiol įtraukta 162 nariai. Visi laikraštininkai, ypač ten, kur nėra LŽS skyriaus, galėtų ir turėtų įsiregistruoti į centrinį sąjungos skyrių šiuo adresu: V. Mingėla, 33546 Clifton Dr. (Sterling Twp.), Warren, Mich. 48092.

Steigiami skyriai Bostone, New Yorke, Philadelphijoj, Dedamos pastangos atgaivinti 1964 įsteigtą Clevelando skyrių. Jei to skyriaus steigėjai — Al. Šemėta, Vyt. Braziulis, Liongінas Leknickas, K. S. Karpius — sukviestų vietos plunksnos darbininkus, tai, be abejo, galėtų (jei gautų kvietimą) atvykti sąjungos pirmininkas Vyt. Alantas: jis nušviestų centro valdybos siekimus ateities darbuose. Centro valdybos, o ypač jos pirmininko nuomone, visi plunksnos darbininkai turėtų įsijungti į sąjungos veiklą.

Valdybon vis daugiau ateina laiškų iš JV ir tolimesnių kraštų: Australijos, P. Amerikos, Italijos, Prancūzijos, V. Vokietijos. Susidomėjimas sustiprinta organizacine veikla auga. Vieni pateikia savo naujus adresus, kiti prašo atnaujinti seniau išduotus sąjungos pažymėjimus. Daugis atsiunčia nario mokestį. Gi didžiausio susidomėjimo sukėlė nutarimas išleisti laisvojo pasaulio žurnalistų metraštį. Nutarta išleisti LŽS įstatus. Laukiami šių užmojų rėmėjai — mecenatai.

Įsteigtas naujas skyrius V. Vokietijoj. Steigėjas ir iniciatorius — Stepas Vykintas.

Į sąjungą priimti šie žurnalistai: Algirdas Palavinskas, Ignas Šmigelskis, Valerija Čekauskienė, Jonas Čekauskas ir Žibutė Vykintaitė. Be to, iš Floridos priimtas Motiejus Talmulėnas. Į Stepo Vykinto įsteigtą skyrių žada įstoti daugumas V. Vokietijoje gyvenančių rašytojų — laikraštininkų.

Italijoje, Romoje, LŽS skyrių bandys įsteigti prel. Vincas Mincevičius. Australijoje kol kas neatsirado nė vieno kolegos entuziasto.

Posėdyje vyko nuoširdžios diskusijos einamaisiais reikalais. Dalyvavo Vytautas Alantas, Vladas Mingėla, Alfonsas Nakas ir Vladas Selenis.

V. Mingėla

ATEITININKŲ ŠVENTĖ PUTNAME

Į metinę ateitininkų šventę, kuri įvyks gegužės 12 Putnam, Conn., kviečiami visi Naujosios Anglijos ateitininkai—jaunučiai, moksleiviai, studentai ir sendraugiai.

Išsiuntinėti visiem asmeninius pakvietimus neįmanoma, nes asmeniškai ne visus pažįstame ir neturime adresų. Visi esame vienos ateitininkiškos šeimos nariai ir atvykime savieji pas savuosius. Kuopas ir draugoves prašome dalyvauti su vėliavomis.

Sendraugius prašome parūpinti jaunimui — ypatingai jaunučiam ir moksleiviam transportaciją.

Šventės programa

11:30 val. Vėliavų eisena.

12 val. Šv. mišios.

12:45 val. Pietūs.

2 val. Akademija. Įžodis, Paskaita. Meninė dalis.

4 val. Gegužinės pamaldos.

5 val. Vaišės.

6:30-11:30 val. Šokiai, grojant orkestrui.

Kaina visai dienai 2 dol. Šokiam 1.50 dol.

Apie atvykimą prašom pranešti iki gegužės 7 adresu: Putnam Ateitininkės, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260 Telef. (203) 928-5828.

PRARASTAS DARBININKŲ ROJUS

(atkelta iš 4 psl.)

nių, darbo unijos, kultūrinės organizacijos metasi ant "taikos" meškerės. Net jaunieji demokratai ir respublikonai jungiasi prie Amerikos jaunimo kongreso, raudonos organizacijos. Kongresas paskelbęs programą, kuri turinti sulaužyti Amerikos gynybos sistemą sabotažo veiksmais ir infiltracija į kariuomenę.

1958 metais Chruščiovas kalbėdamas Vengrijoje apie taikų sugyvenimą, pasakęs: "Vienas iš mūsų turi eiti į kapus. Bet tai ne mes. Mes įstumsime kapitalizmą". 1959 sovietų vyriausioj taryboj kalbėjęs: "Taikus sugyvenimas yra pagrįstas giliom studijom, laimėjimu laiko. Viskas eis Lenino numatytu kovos keliu". Būsią ir daugiau sukilimų bei karų prieš supuvusius reakcinius kraštus. Komunistai pilnai juos remsią. Taikus sugyvenimas komunistam nesąs pasyvus procesas, bet aktyvus rėmimas revoliucijų, kur kapitalizmas eisiąs iš pralaimėjimo į pralaimėjimą, kol komunizmas triumfuosiąs virš viso pasaulio. Vienoje čekų išleistoje knygoje rašoma, kad taikus sugyvenimas reiškias visokeriopą paramą, net ir ginklais, revoliucijoms. O Kinijos krašto apsaugos ministeris maršalas Lin Piao mokąs, kad pirmiau reikią užimti laukus ir apsupti miestus, o tada ir miestai pasiduosią. To esą siekiama Vietname.

Išradimai. Visi rusų laimėjimai moksle esą laimėti šnipinėjimo keliu iš Amerikos, Kanados, Anglijos, Vokietijos ir kitur. Vokiečių mokslininkai buvę sugaudyti ir išvežti į Rusiją, o jų darbai jau seniau buvę ten. Vokiečių prof. H. Barwich, kuris dirbęs prie sovietų atominės bombos pagaminimo apie 10 metų ir net gavęs Stalino premiją, pasakęs, kad šnipas Klaus Fuchs sovietam sutaupęs dvejus metus ar daugiau darbo ir laiko.

Žudymai. Anglų žurnalistas D. G. Stewart-Smith knygoje "Defeat of Communism" rašęs, kad tarptautinis komunizmas tarp 1917-1964 esąs tiesiogiai atsakingas už 83 milijonus nužudytų žmonių.

Knygoje duodama žinių apie visų komunistinių kraštų gyvenimą. Taip pat apie komunistinę veiklą kituose kraštuose, ypatingai Amerikoje.

ATOSTOGOS PRANCIŠKONŲ SODYBOJE

Kennebunkport, Maine

• Jau priimamos rezervacijos į pranciškonų vasarvietę, kuri šiemet veiks nuo birželio 28. Pigios kainos, geras maistas, lietuviška aplinkuma, vėsus klimatas su Atlantu ir maudymosi baseinu sudaro labai palankias vasarojimui sąlygas.

• Stovyklos ir visos vasarvietės reikalais reikia rašyti: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine 04046. Telefonas: (207) 967-2011, o nuo birželio 28 d. (207) 967-2771

Kas ta "Žinija"

Masinė inteligentų organizacija, dabar veikianti Lietuvoj, yra "Žinijos" draugija. Suprantama, tai ne savarankiška lietuvių inteligentų organizacija, — tokių organizacijų dabar Lietuvoj iš viso negali būti. Tai tik sovietinės "znanije" organizacijos padalinys. Anksčiau ta organizacija buvo vadinama Politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugija. Lietuvoj ji pradėta steigti prieš 20 metų, ne lietuvių iniciatyva, o todėl, kad tokia visuomeninio veikimo forma buvo sumanyta Rusijoj.

Gegužės mėnesį Vilniuje rengiamas tos organizacijos Lietuvos padalinio atstovų suvažiavimas. Dalyvausią 593 delegatai.

Į šios draugijos veiklos tinklą Lietuvoj jau esą įtraukta apie 24 tūkstančiai asmenų, jų tarpe apie 10 tūkstančių mokytojų (maždaug kas trečias mokytojas). Vien praėjusiais metais jie skaitę iš viso apie 142,000 paskaitų (kiekvienas narys vidutiniškai beveik po šešias paskaitas per metus). Paskaitų temos — įvairių mokslų populiarizacija, daugiausia dėmesio kreipiant į ateizmo populiarizaciją.

Du lietuviai grafikai

Neseniai pasibaigusioj, Čekoslovakijoj kas dveji metai rengiamoj, medžio graviūrų parodoj dalyvavo ir du lietuviai grafikai — prof. J. Kuzminskas dailininkų pirmininkas, taip pat ir respublikinio sovieto pirmininko — M. Šumausko —pavaduotojas) ir jaunosios kartos grafikas Rimtautas Gibavičius. Gibavičiui už graviūrų ciklą "Vilnius" parodoj pripažintas garbės diplomas. Pernai rugsėjo mėnesį R. Gibavičius dalyvavo grafikos parodoj Paryžiuj.

Lietuvių pranciškonų kultūrinei veiklai tęsti reikalingas jaunimas.

Pranciškonai nuoširdžiai kviečia lietuvius jaunuolius tapti šv. Pranciškaus Asyžiečio sekėjais.

Dvasinės veiklos dirva labai plati.

Jaunuoliai priimami klierikais ir broliais. Visiems yra teikiama proga siekti mokslo.

Norint informacijų, rašoma šiuo adresu:

Provincial Superior
Franciscan Monastery
Kennebunkport, Maine
04046

IŠ VISUR

— **LB Kultūros Fondas** leidžia Švietimo tarybos premijuotą Juozo Švaisto apysaką jaunimui "Šaunus penketukas". Knyga jau parengta spaudai ir pasirodys dar šiais metais.

— **Mokyt. Gerda Česienė** jau parengė ir Švietimo tarybos knygų tikrinimo komisija jau patvirtino naują II skyriui vadovėlį "Rūtelė". Vadovėlis bus išleistas prieš šių mokslo, metų pradžią. Leidžia LB Kultūros fondas.

— **JAV LB centro valdyba** gegužės mėnesį yra paskelbusi spaudos mėnesiu. LB apygardų ir apylinkių valdybos bendraraščiu yra paragintos organizuoti knygų bei periodikos platinimo vajus, kad kuo daugiau spausdinto žodžio paskleistų lietuvių išeivijoje.

—**Sol. Birutei Tamošiūnienei,** įdainavusiai populiarios muzikos plokšteles "O ramunėle, pasakyk" ir "Svajonių sūkury", Royal Melbourne ligoninėje, Australijoje, kur ji yra atsigulusi pasigydyti širdies sutrikimų, padaryta operacija.

— **Ingrida Žemaitytė** Sydnėjaus universitete baigė odontologiją pačiais aukščiausiais pažymiais ir tik baigusią fakultetas pakvietė ją į mokymo personalą dėstyti operatyvinės odontologijos skyriuje. Sutikusi dėstyti universitete ji taip pat pasiryžusi įsigyti magistro laipsnį. Jos graduacijos proga Sydnėjaus dienraštis "The Sydney Morning Herald" paskelbė platų su ja pasikalbėjimą ir jos nuotrauką. Iš minėto laikraščio padariusi foto kopijas Australijos dantų gydytojų sąjunga išsiuntinėjo po kopiją kiekvienam sąjungos nariui statydama Ingridą Žemaitytę kaip pavyzdį.

— **Lietuvių studentų sąjungos** nauja centro valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. Algirdas Augaitis, vicepirm. Ramunė Jurkūnaitė, vicepirm. Gražina Grybaitė, vicepirm. Vytas Kasniūnas, Jr., vicepirm. Jonas Valkiunas, sekr. Dalia Barmutė, ižd. Petras Jokubauskas.

— **Petras Pleskevičius** su šeima gegužės 4 iš Rochesterio persikelia pastoviam apsigyvenimui į Kanadą. Jo naujas adresas: 334 Emerald St. North Hamilton, Ont., Canada.

— **Lietuvoje** 1967 mirė 29 kunigai, o įšventinti 7. Kaišiadorių vyskupija 1968 gaus 1 kunigą, o per ateinančius 3 metus nė vieno.

— **Lietuvių Bendruomenės jaunimo teatras,** suorganizuotas Chicagoje, pirmam pastatymui pasirinko A. Kairio dviejų veiksmų komediją "Curriculum vitae". Režisūra ir muzika rūpinasi komp. D. Lapinskas. Vaidins 34 neseniai įsteigtos dramos studijos lankytojai. Numatomi trys spektakliai Chicagoje, Jaunimo centre — gegužės 18, 19 ir 25.

— **Prof. Ernestas Paršelis,** Buenos Aires, Argentina, paskirtas Pedagoginio instituto direktorium. Prof. Paršelis yra veiklus lietuvių visuomenės narys, todėl jo pasisekimu visi lietuviai labai džiaugiasi.

— **Tautinių šokių šventės** išvakarėj, liepos 6 vakarą, rengiamas didžiulis banketas, kuriame dalyvaus ne tik Chicagos ir jos apylinkių lietuviai, bet taip pat atvažiavę iš visų JAV-bių, Kanados, Pietų Amerikos, Vokietijos ir kt.

— **Stanislavos Jakševičiutės Venclauskienės** kapo paminklo šventinimo iškilmės bus gegužės 5 Waterbury, Conn. 11:30 val. mišios šv. Juozapo bažnyčioje. Apie 1.15 val. antkapio šventinimas lietuvių kapinėse. Po to užkandžiai dukters sodyboje, 89 Spindle Hill Rd., Wolcott, Conn.

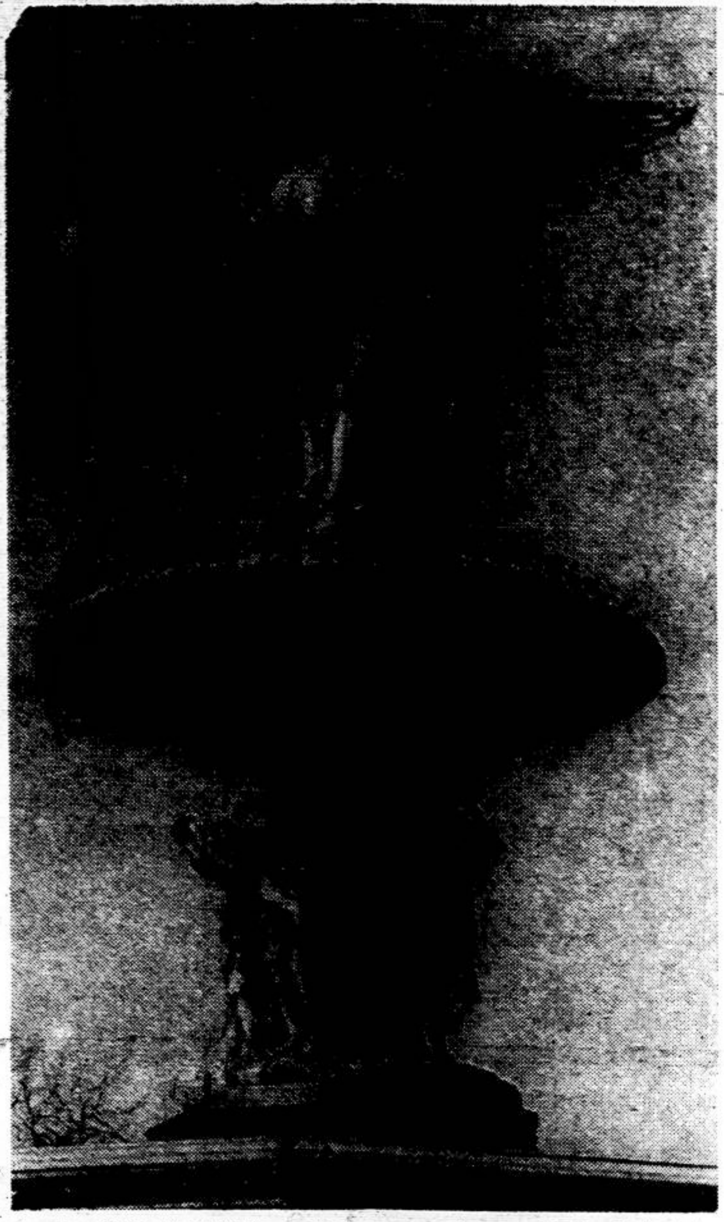

Angelo statula New Yorko parke. - Nuotr. V. Maželio

RAŠYTOJAS BUKOVSKIS MASKVOS TEISME

VL. MINGĖLA

New York Times 1967 gruodžio 27 yra paskelbęs rusų rašytojo Vladimiro Bukovskio bylos eigą Maskvos teisme (jis buvo nuteistas 3 metam kalėjimo).

Neseniai Vakarus pasiekė Bukovskio paskutinysis gynimosi žodis. Stenogramą persiuntė į Paryžių Povilas Litvinovas, buvusio Sovietų užsienių reikalų ministerio Maksimo Litvinovo vaikaitis.

Čia pateikiamas stenogramos vertimas iš rusų kalbos.

Bukovskis.—Širdingai dėkoju gynėjam ir draugam. Ruošdamasis teismui, tikėjausi, kad čia bus smulkmeniškai išnagrinėtas mūsų "nusikaltimas" ir paliesti tie motyvai, kurie privertė "nusikalsti". Tikėjausi, jog teismas išnagrinės visas bylos aplinkybes. Betgi teismas to nepadarė. Tiesa, jis pateikė visų kaltinamųjų charakteristiką, panagrinėjo mūsų "blogus" poelgius visuomenėje . . . Betgi— blogi mes ar geri — bylos teisingumui tai nepadėjo.

— Aš laukiau prokuroro nuodugnaus išsitarimo, nusikaltimo apibūdinimo, t.y. kokią netvarką arba "chuliganizmą" mes padarėm Puškino aikštėje: kas ką sumušė, kas kam koją primynė ar įspyrė. Gaila, visa tai nutylėta. Prokuroras, tiesa, pabrėžė: "Aš iškėliau padaryto nusikaltimo ir nusikaltėlių akiplėšiškumą". Teisėjas pertraukia Bukovskį:

— Kodėl tamsta cituoji prokuroro žodžius?

Bukovskis. — Dėl bylos aiškumo. Nekliudykit man kalbėti. Patikėkit manimi, šiuo atveju kalbėti man tikrai nelengva . . . Taigi prokuroras pabrėžė, kad mūsų nusikaltimas akiplėšiškas. Kodėl? — Štai rankose turiu sovietinės konstitucijos tekstą: " . . .visiem piliečiam garantuojama demonstracijų ir eisenų gatvėse laisvė". Kokiam tikslui ši pastraipa konstitucijoj įrašyta? Ar tik spalio ir gegužės pirmosios demonstracijom ir eisenom gatvėse? Apskritai, visiem žinoma, kad valstybė ir partija turi neginčijamą teisę organizuoti bet kokias eisenas ar demonstracijas.

— Mum juk nereikalinga laisvė **"už"**, jei nėra jokios laisvės **"prieš"**. Taip pat mes žinom, kad darbininkijos demonstracijos — tai galingas ginklas ne tik Sovietų Sąjungoj, bet ir visose demokratinėse vakarų valstybėse. Kur gi šios teisės neturi darbininkai? Tiesa, štai prieš mane guli laikraštis "Pravda" (1967 rugpiūčio 19). Čia skelbiama: "Madride (Ispanijoj) buvo teisiami gegužės pirmosios manifestacijose dalyvavę darbininkai. Juos teisė pagal naują įstatymą, kurį Ispanijos fašistinė vyriausybė neseniai priėmė ir patvirtino. Įstatymas leidžia teisti demonstracijų dalyvius nuo pusantrų iki trejų metų. **Aš konstatuoju jaudinantį panašumą tarp fašistinės Ispanijos ir Sovietų Sąjungos įstatymų.**

Teisėjas pertraukia kaltinamąjį:

— Kaltinamasis, tamsta lygini nepalyginamus dalykus: Sovietų Sąjungos ir Ispanijos baudžiamuosius veiksmus. Mūsų teisme negalima leisti lyginti mūsų valstybės politikos su buržuazinių valstybių. Patarčiau laikytis arčiau esminių dalykų. Aš įspėju tamstą: nepiktnaudok tamstai duotos teisės kalbėti ir gintis teisme.

Bukovskis.—Aš protestuoju, kad tamsta sunkini man gintis.

Teisėjas. — Tamsta neturi jokios teisės protestuoti! Teismo eigoje, svarstant bylą, visi klauso pirmininkaujančio teisėjo ir neardo tvarkos.

(Bus daugiau)

HARTFORD, CONN.

PRANEŠIMAS DĖL LOJALUMO PARADO

L.B. Connecticuto apygardos politinis komitetas praneša:

Lietuvių organizacijos ir pavieniai lietuviai paradui renkasi 12 val., sekmadienį, gegužės 5, Colt parke iš Wethersfield Ave. Colt Park yra tarp Wethersfield Ave. ir Route 91. Važiuojantiem automobiliais išsisukti Capitol Area Exit iš Rt. 15 ir Rt. 91. Privažiavus Main St., sukti į pietus (link New Haven). Pasibaigus Main St., įvažiuojama į Wethersfield Ave., jei laikomasi atsišakojimo kairėn. Colt Park yra kairėje pusėje.

Parke klausti Lithuanian Division rinkimosi vietos. Paradas pajuda 1 val. p.p. Tikimasi tarp 15,000 ir 25,000 žygiuotojų ir pusės milijono žiūrovų. Lietuvių diviziją ves Hartfordo Frank Sabonis Amer. Lietuvių Veteranų postas. Be mūsų divizijos bus dar 8 divizijos. Visų priešakyje žygiuos Connecticut gubernatorius, abu Connecticutą atstovaują senatoriai ir 6 kongresmanai, bei kiti valstijos civiliniai ir kariniai žymūs asmenys.

Dar kartą pastebėtina, jog Lietuvių divizijos padarytas įspūdis priklausys kaip nuo organizacijų bei jų vėliavų, taip ir nuo žygiuojančiųjų lietuvių gausumo. Tautinių drabužių ir atitinkamų plakatų gausumas, daug prisidės prie sėkmės. Organizatoriai, laukdami gausaus žygiuojančių lietuvių dalyvavimo, mūsų divizijai skiria 2 orkestrus. "Vėliavos iškeltos plakas, renkas vyrai, žygis bus."

Šiam žygiui kviečiami ne tik vyrai, bet ir moterys, vaikai ir visi paeiti galį lietuviai. Į žygį kviečiami ir lietuviai iš Massachusetts, New Yorko ir New Jersey. Tad iki pasimatymo gegužės 5 po amerikoniškom ir lietuviškom trispalvėm Hartforde.-**V.B.**

—•—

RAMOVĖNŲ BALIUS

Balandžio 20 L.A.P klubo didžiojoj salėj L.V. S-gos 'Ramovės" Hartfordo skyrius surengė šaunų pavasario balių, kuris praėjo su dideliu pasisekimu. Dalyvavo per 150 žmonių.

Puota atidarė skyriaus pirmininkas Adolfas Maslauskas (jis yra ir L.A.P. klubo šeimininkas), pažymėdamas, kad šiame pokylyje dalyvauja Sabonio Posto pirm. Antanas Mazalas su nariais, L.A.P. klubo vicepirm. Albertas Petraitis, L. A.P. klubo direktorių tarybos pirm. Juozas Žemaitis, L. B. Hartfordo apylinkės pirm. Zigmas Strazdas, laimingai iš Vietnamo karo grįžęs karys Algimantas Simanauskas (Jis J.A. V. kariuomenėje ištarnavo 4 metus ir 7 mėnesius. Tai Petro ir Izabelės Simanauskų sūnus) ir kiti.

Vakarienė buvo labai skaniai paruošta. Vakarienės metu ir šokiam grojo europinio tipo orkestras.

Šia proga "Kariui" paremti buvo loterija — išleistas "Napoleono" tortas, kurį padovanojo Danutė Brazdžionienė, ir konjako butelis. Loterija rūpinosi Petras Simanauskas, Izabelė Simanauskienė ir p. Janušauskienė. Tortą laimėjo G. Tijūnėlienė, o bonką — Mr. Mrs. J. Cadoret (žmona lietuvaitė).

Šį puikų balių surengė ir maloniai svečius vaišino L.V. S-gos Hartfordo skyriaus valdyba: Adolfas Maslauskas — pirmin., Petras Simanauskas —vicepirm., Ignas Simonaitis — vicepirm., Vlncas Juralis — sekretorius ir Pranas Špakauskas — iždininkas.

Linkėtina ramovėnam ir daugiau tokių linksmų pobūvių surengti. **J. Bernotas**

Motinos prisiminimas

Gražiame gegužės mėnesyje kilni siela garbina dangiškąją Motiną Mariją. Ta pati kilni siela pasiskyrė dieną prisiminti ir pagerbti savo gimdytoją Motiną. Ta motinos diena yra labai brangi lietuviui, todėl lietuviai pranciškonai Brooklyne ruošia ypatingą šventų mišių ir maldų noveną į motinų Motiną Mariją už mūsų žemiškąsias motinas.

Melsimės už jas visą gegužės mėnesį, bet ypatingai novenos metu, kurią pradėsime gegužės mėnesio trečią dieną ir baigsime Motinos Dieną gegužės dvyliktą Brooklyno vienuolyne (anksčiau buvo laikoma Greene, Me.). Kasdien bus laikomos šventos mišios, ypatingos pamaldos, palaiminimas ir visos vienuolių maldos aukojamos ta intencija.

Žinome, kaip Jums yra brangi motina, norime tat ir ją įjungti į šia eilę šventų mišių ir maldų. Malonėkite jos vardą prisiųsti iki gegužės trečiai dienai adresu: Franciscan Monastery, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

—•—

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre St., West Roxbury, Mass. 02132.

SUTARTYS NAMŲ PIRKIME

Klausimas

Vienas agentas skelbė namus pardavimui. Pasiskaitę jo skelbimą, nutarėme, kad tas namas gali būti mums labai tinkamas, ir mudu su žmona nuvažiavome pas tą agentą pasikalbėti namų pirkimo reikalu. Žmona pasiliko automobily, o aš įėjau į vidų. Tas agentas man labai išgyrė namus ir nuvežė mus jų pasižiūrėti. Į vidų mes nėjome, nes ten dar žmonės gyveno, ir mes sakėme, ateisime kitą dieną, o ne sekmadienį, kad žmonių netrukdytume. Grįžome į agento ofisą; žmona vėl pasiliko automobily, o mudu su agentu užėjome į vidų. Sakau, mums namas patinka, bet kaina peraukšta. Sako, padaryk pasiūlymą. Sakau, už 19,000 pirkčiau. Sako, gerai pažiūrėsime ar pardavėjas sutiks ar ne. Bet, sako, turi duoti rankpinigių, kitaip tavo pasiūlymo niekas nesvarstys.

Turėjau 100 dolerių, daviau jam, o jis sako, šimto neužtenka. Pakišo man blanką, sako, tai esąs kaip ir vekselis, 400 dolerių vertės. Pasirašiau. Kai išėjau, žmona mane barė už tokį pasiskubinimą. Grįžę namo, pasikalbėjome su vaikais ir nutarėme, kad vaikam tas namas nelabai patogus, nes sunku pasiekti jų darbo vietas be automobilio, o mes tik vieną teturime. Tarėmės ir galvojome, bet nutarėme, kad pasiskubinom ir kad mes to namo nepirksim. Tuoj pat paskambinau agentui, bet ofise jo nebuvo, o jo namų telefono nei adreso neturėjome. Iš pat ryto pirmadienį skambinome jam , jo neradome, bet palikome jam raštelį.

Vakare nuėjome į jo ofisą ir jį radome. Buvome mudu su sūnum. Pasakėme, kad namų nepirksime, ir paaiškinome kodėl. Jis supyko, mūsų vos neišplūdo ir griežtai atsisakė pinigus grąžinti. Sakė, mus paduosiąs į teismą. Tai buvo prieš pat Kalėdas. Dabar gavome žinią, kad tų namų savininkas mus traukia į teismą, nes jis turi mūsų vekselį; matomai. jis nori dar tų 400 dolerių. Kas mum dabar daryt? jei teismas lieps dar 400 dolerių jiem sumokėti ir dar advokatui teks mokėti, mūsų nuostoliai bus tikrai dideli. Esame tikroje bėdoje ir prašome galimai greičiau mum parašyti. **A.P., Massachusetts**

Atsakymas

Tamstos pasiūlymas namus pirkti, kartu su įmokėtais pinigais, yra teisiniai tolygus "tvirtam pasiūlymui" (firm offer). Tokio pasiūlymo negalima atšaukti pagal norą. **Jei tas pasiūlymas buvo priimtas,** susidarė sutartis tarp Tamstos ir namų savininko. Pagal namų pirkimo — pardavimo sutartį namų savininkas privalo parduoti, o pirkėjas **privalo** pirkti pasiūlyme numatytomis sąlygomis. Pardavėjas gali ne tik reikalauti tų 400 dolerių pagal vekselį; jis gali Tamstą **priversti** namus pirkti. Nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo reikalas žymiai skiriasi nuo kitokių sutarčių. Namų pardavėjas arba pirkėjas gali prašyti teismo priversti kitą pusę **išpildyti sutartį** (specific performance).

Man atrodo, kad Tamstų atveju tėra viena viltis. Iš Tamstos laiško aišku, kad pasiūlymas buvo duotas sekmadienį. Jei jis buvo priimtas sekmadienį, sutartis **negalioja,** nes pas mus Massachusetts sekmadienį sudarytos sutartys negalioja (void). Žinoma, agentas greičiausiai bus parašęs kitą datą, ne sekmadienį, tačiau tai nereiškia, kad **negalima** įrodyti, kad reikalas vyko sekmadienį, o ne kitą dieną. Patarčiau, neatidėliojant, nueiti pas vietinį advokatą ir jam pavesti šį reikalą. Jei geruoju negalima susitarti su agentu ir namų savininku, be advokato neapsieisit. Reikalas perdaug painus ir komplikuotas patiem vesti.

KNYGOS PAPIGINTOM KAINOM

RELIGIJA, FILOSOFIJA

Mano katekizmas. vaikučiam, spalvotas	1.00
šv. Pranciškaus pėdomis. III ordino vadovėlis	1.00
Tikybos vadovėlis. katekizmas paaugusiem	1.00
Lekcijos ir Evangelijos sekmad., šventad.	2.00
šv. Kazimieras. dr. Z. Ivinskio	2.00
Gegužės mėnuo. Tėv. K. Bučmio, O. F. M.	1.50
šv. Pijus X. kun. J. Petrėno	1.00
šv. Pranciškaus regula ir konstitucija	1.00
Kova prieš Dievą Lietuvoje. dr. J. Savojo	1.00
Katalikai. pasaulėžiūra ir politika	1.00
Saulės giesmė, dr. A. Maceinos	3.00
Marijos apsireiškimas Liurde. vysk. P. Bučio	2.00
Pranašystės apie pasaulio pabaigą	1.00
šv. Antanas Paduvietis. Nello Vien	1.00
Negesinkime aukurų, vysk. V. Brizgio	2.00
Milžinas. didvyris. šventasis. kun. Pr. Gaidos	2.00
Prie vilties kryžiaus. dr. J. Prunskio	1.00
Idealas ir Laikas, Dr. J. Girnius	4.00
Išganymo Kelias, šv. Pranciškaus filioteja	3.50
Tautinis auklėjimas šeimoje. V. Čižiūno	1.00
šv. Raštas, verstas J. Skvirecko, I tomas	10.00
šv. Raštas, verstas J. Skvirecko. II tomas	12.00
šv. Raštas, Naujį. Testamentas (mažo formato), J. Skvirecko	3.00
šv. Raštas, Naujį. Testamentas (didelio formato), J. Skvirecko	5.00
Ateitininkų vadovas, kun. St. Ylos	4.00
Didžioji padėjėja, dr. A. Maceinos	2.00
šv. Pranciškus Asižietis. T. D. Daveau, O. F. M.	2.00
Serafiškuoju keliu. Mąstymai, T. Hasenoehrl	8.00
Serafiškuoju keliu. Mąstymai, T. Hasenoehrl (II dalis)	5.00
Gyvenimo šaltiniai, apie sakramentus, kun. S. Žilio	3.00
Niekšybės paslaptis, A. Maceinos	4.00
Lietuviškas auklėjimas šeimoje, L. Dambriūno	0.50
Mokslas ir religija, dr. J. Prunskio	2.00
šv. Jono Bosko, jo asmuo, darbai ir auklyba, 755 pusl.	5.00
Vyskupo P. Bučio atsiminimai I tom.	3.50
Marijos šventovės Amerikoj, dr. T. Narbuto	2.50
Dievas sutemose, kun. St. Ylos, 391 pusl.	3.00
žmogus be Dievo, dr. J. Girniaus, kietais aplankais	5.50
šv. Augustinas, G. Papini, dr. P. Mačiulio vertimas	3.00
Dievo Avinėlis, dr. A. Maceinos	3.50
Negesinkime aukurų, vysk. V. Brizgio	2.00
Dievas ir žmogus, prel. F. Bartkaus, tikėjimo tiesos	3.00
Marijos garbinimas Lietuvoj, J. Vaišnoros	5.00
Marijos sekimas pagal Tomą kempietį	1.50

VADOVĖLIAI, KNYGOS JAUNIMUI

Kregždutė, A. Rimkūno, pirmoji dalis	2.75
Kregždutė, A. Rimkūno, antroji dalis	3.00
Kregždutė, A. Rimkūno, trečioji dalis	3.25
Svirplio muzikanto kelionės, V. Tamulaičio	2.00
Keturkojis ugniagesys, D. Bindokienės	2.00
Kas gražu, vaikams piešinėliai	0.75
Gulbė karaliaus pati, liaudies pasaka	1.25
Dvylika brolių juodvarniais lakstančių, angliškai	1.00
Jaunojo galiūno keliu, kun. P. Gavėno	2.00
Lietuvos laukai, S. Jonynienės	3.00
Ten, kur Nemunas banguoja, A. Tyruolio	3.50
Gintaras, J. Plačo	4.00
Tėvų šalis, S. Jonynienės	3.50
Gintaras, J. Plačio, VIII skyriui skaitymai	4.00
Saulės vestuvės, pasakos, S. Tomarienėės	2.00
Meškiukas Rudnosiukas, Vytės Nemunėlio, nauja laida	3.00
Senolės pasakos, S. Tomarienės	3.50
Keturi valdovai, S. Džiugo	2.00
Neklaužados, S. Džiugo	2.00
Didysis reizas, P. Gavėno	2.00
Ukė Wagūu, P. Gavėno vertimas	2.00
Labas rytas vovere, J. Mingėlos	2.50
Žaižaras, D. Čibo pasaka mažiems	1.50
Snaigių karalaitė, J. Narūnės, pasaka	1.00
Gintaro takais, J. Narūnės, eiléraštukai mažiems	1.50
Jaunieji daigeliai, J. Narūnės, eilėraščiai vaikams	1.30
Tėviškės sodyba, J. Plačo, III skyriui skaitymėliai	2.00
Algis ir Alytė, spalvavimo knygutė	0.50
Su Trispalve, mintys vaikams	0.75
Lietuvių kalbos gramatika, J.A. ir J.Ž., I-ji dalis	2.00
Kaip Algiukas vėjo ieškojo, N. Jankutės	2.50
Su lietuviškais viršeliais sąsiuviniai — kiekvienas po	0.25

MENAS, MUZIKA

Art Collection, pranciškonų meno galerija	5.00
Lietuvos vaizdų albumas, V. Augustino	6.00
Mūsų šokiai, II tautinių šokių šventės repertuaras	3.00
Lietuviška muzika, Č. Sasnausko	3.00
Kalėdų balsai, mišriam chorui	1.00
Liaudies dainos, K. Banaičio	1.00
Garbė Dievui, kun. K. Senkaus, giesmynėlis su gaidomis	3.00
Lietuviais esame mes gimę, J. Žilevičiaus, lietuvių dainynas dainavimui arba pianui, kietais viršeliais	4.50
Giesmynėlio palydas, kun. K. Senkaus, didelio formato	8.00
Dainos aukštam balsui su pianu II, Vl. Jakubėno	3.00
Lietuvos aidai, J. Stankūno, akordijonui	2.00
Dainos Lietuvai, S. Čerienės-Mulks, solo balsui ir panui	1.00
O tėvyne manoji ir Ramunė, S. Čerienės, dainos po 50¢	1.00
Keep Us, O God, invocation, S. Mulks	0.50

MALDAKNYGĖS

Didysis ramybės šaltinis, prel. P. Juro	2.00
Romos katalikų naujas mišiolas	9.00
Didžioji savaitė	1.00
Tikiu Dievą, maldynas, parengė kun. S. Yla, 700 pusl.	7.00
Šventas Dieve, maldaknygė didelėmis raidėmis, paauksuota	5.00
Apsaugok Aukščiausias, kun. P. Aleksos, maža knygutė	1.00
Šventos Mišios lietuviškai, pritaikyta naujai liturgijai	1.00
Dievo vaikas, kun. J. Gutausko, vaikučiams maldaknygė	2.00
Vadovėlis, prel. K. Vasio, kryžiaus kelias, graudūs verksmai etc.	1.00

ĮVAIRIOS

Sodybų pievelės, A. Šeštoko, pievų priežiūra	1.25
Valgių gaminimas, 565 pusl., kietais viršeliais	7.50
Lietuvių kalbos vadovas, P. Skardžiaus ir kt.	4.50
Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, J. Balčikonio	12.00
Lietuvių Moksl. Akad. Suvažiavimo Darbai V	10.00
Padangių keliai, astronomija, kun. P. Vaserio	1.50
Lietuva — Europos nugalėtoja	2.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros

Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikitę — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushinge: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

DARBININKAS

Vienuolynas ____ GL 5-7068
Spaustuvė ____ GL 2-6916
Administracija ____ GL 2-2923
Redakcija ____ GL 5-7281

NEW YORKO NAUJIENOS

Prel. Ignas Kelmelis, Newarko lietuvių parapijos klebonas, pasitraukė iš pareigų. Klebonu šv. Trejybės parapijoje jis buvo nuo 1922. Į Ameriką jis atvyko 1901, čia baigė mokslus. Kunigu įšventintas 1916.

Už a.a. Felikso Kudirkos vėlę jo mirties metinių proga (mirė gegužės 6), mišios bus aukojamos gegužės 11, šeštadienį, 9:30 v.r. tėvų pranciškonų koplyčioje, 680 Bushwick Ave., Brooklyne. Visi jo buvę mokiniai kviečiami dalyvauti pamaldose.

A. a. dr. V. Kanaukos vardą nori įamžinti Lietuvių Fonde. Šiam reikalui lietuviai gydytojai dosniai aukoja.

Stasys Barzdukas, PLB centro valdybos vicepirmininkas, iš Clevelando buvo atvykęs į New Yorką ir čia dalyvavo seimo rengimo komiteto posėdyje. Taip pat tarėsi ir kitais Bendruomenės bei seimo reikalais su įvairiais bendruomenės veikėjais. Trečiasis pasaulio lietuvių seimas šaukiamas New Yorke šį rudenį, rugpiūčio mėn. gale ir rugsėjo mėn. pradžioje.

Juozas Kapočius, JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos pirmininkas, buvo atvykęs į N. Y. įvairiais Bendruomenės ir savo leidyklos reikalais. Balandžio 26 tarybos valdyba posėdžiavo Patersone pas kun. V. Dabušį.

Lilija Šukytė, Metropolitan operos solistė, išvyko 5 savaičių gastrolėm su visa opera. Aplankys beveik visą Ameriką.

Jurgis Klimas, Darbininko skaitytojas iš Brooklyno, sulaukęs 82 m. amžiaus, mirė balandžio 30. Laidojamas iš Apreiškimo bažnyčios gegužės 3 šv. Jono kapinėse. Nuliūdime paliko žmoną Marcelę, sūnus Juozą ir Albertą, dukras Leokadiją ir Prancišką su šeimomis, 11 anūkų, 5 proanūkus bei kitus gimines. Šermenimis rūpinosi Albertas Baltrūnas Seneca šermeninėj, Ridgewood, N.Y.

Stipendijų popietė bus gegužės 5, šį sekmadienį, 4 v. popiet Maspetho lietuvių parapijos salėje. Pradžioje rašytojas Paulius Jurkus kalbės kaip keitėsi lietuvių kalba. Toliau gražią šokių programą atliks N. Y. tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja Jadvyga Matulaitienė. Ši grupė jau pasirengė dalyvauti tautinių šokių šventėje. Stipendijos bus teikiamos laimėjimų keliu. Stipendijos skiriamos studijuoti lituanistiką Fordhamo universitete. Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti į popietę. Tuo paremsite ne tik norinčius studijuoti lituanistiką, bet ir tautinių šokių grupę, kuri šiais metais važiuoja į šokių šventę Chicagoje.

Veronika Damušienė, gyv. Brooklyne, mirė balandžio 30. Laidojama iš Apreiškimo bažnyčios gegužės 3 d. 10 val. ryto Šv. Jono kapinėse. Nuliūdime paliko sūnų Vytautą, dvi dukteris: Olgą Aromiskis ir Eleną Remek bei kitus gimines. Šermenim rūpinosi velionės žentas Steponas Aromiskis.

Pabaltijo Moterų Tarybos parengimas bus gegužės 11, šeštadienį, Columbia University Club, 4 West 43 Street, prie 5 Ave. Bus paminėta Pabaltijo valstybių 50 metų sukaktis.

New Yorko burmistras J. V. Lindsay balandžio 30 paskelbė gegužės mėnesį kaip gero maitinimosi mėnesį. Tradicija pakartojama devynioliktą kartą. Specialus komitetas ruošia kursus, paskaitas. Visiem lengvai prieinamas patarnavimas — gegužės mėnesį duodami patarimai telefonu 925-0050. Specialistų įkalbėtose juostelėse surinktos informacijos apie svorio kontrolės dietas, produktų maistingumą, apsipirkimo vietas ir pan. Juostelėse užrašytos informacijos bus keičiamos tris kartus savaitėje.

N.Y. studentų ir ateitininkų gėlių šokių vakaras bus gegužės 11 nuo 8 iki 12 Maspetho lietuvių parapijos salėje. Įėjimas 2 dol.

New Yorko Lietuvių Vyrų choro koncertą, įvykstančio gegužės 18 d. 7 val. vak. Franklin K. Lane mokyklos salėje, Woodhavene, programoje bus vyrų choro dainos ir solistė R. Mastienė iš Chicagos.

Padėka

Nuoširdžiai dėkojame madų parodos rengimo komitetui, ypač jo pirmininkei A. Kazickienei ir A. Sabalienei, kuri tvarkė visus parodos reikalus ir mum įteikė 1,371 dol. Tai bus didelis įnašas ir didelė parama kultūros židinio statybai. Ta pačia proga kviečiame ir kitas organizacijas skirti parengimų pelną arba surengti specialius parengimus, kad galėtų greičiau iškilti lietuviškas centras, kuris taip reikalingas New Yorko apylinkei.

Dėkingi

Tėvai pranciškonai

Madų parodos rengimo komitetas. Iš k. į d. R. Kudžmienė, N. Ulėnienė, Ir. Dičpinigaitienė, A. Sabalienė, M. Varnienė, J. Kiaunienė, J. Vytuvienė, A. Kazickienė ir R. Alinskienė. Komitetas iš parodos gautą pelną — 1,371 dol. — įteikė pranciškonų kultūros židinio statybai. Nuotr. R. Kisieliaus

Jugtinis Finansų Komitetas savo posėdyje tarp kitų klausimų svarstė LB apylinkių vajaus eigą. Ypatingai buvo atkreiptas dėmesys į New Yorko apylinkes, kurios iki šiol neparodė JF komitetui lėšų telkime jokios veiklos. Pažymėtina, kad mažesnės lietuvių kolonijos vajaus reikalu daugiau rūpinasi, ir jų darbo vaisiai plaukia į bendrą komitetą.

Leonas Virbickas, naujas Lietuvos nepriklausomybės kovų savanorių pirmininkas New Yorke, išrinktes šios padalos susirinkime, įvykusiame balandžio 28 Angelų Karalienės mokykloje. Iš šios apylinkės 26 buvusių užregistruotų savanorių 9 jau mirė: Petras Mikalauskas, Pranas Jokubaitis, Jonas Ruokis, Pranas Mačiulis, Petras Ulėnas, Kepalas, Balys Bobelis, dr. Vincas Kanauka ir Stasys Butkus. Susirinkime dalyvavo: Jurgis Kiaunė, inž. A. Novickis, Pranas Vainauskas, Petras Jurgėla, Antanas Ramanauskas, Vaclovas Alksninis, Jurgis Smalys, Leonas Virbickas, Mykolas Liuberskis ir šių žinių rašėjas. Negalėjo dalyvauti dr. Antanas Starkus, J. Mikuslskis, Jz. zarauskas, Vl. Lišauskas, dr. Vl. Ingelevičius, Jul. Šalkauskis ir Jz. Ratkelis. Susirinkusieji aptarė kokių įnašu galėtų prisidėti šiuos nepriklausomybės sukakties metus atžymint. Jeigu dar yra New Yorke ir jo artimoje apylinkėje gyvų ar mirusių buvusių savanorių —maloniai prašoma pranešti pirmininkui Leonui Virbickui: 58 Jerome St., Brooklyn, N.Y. — A. Koncė.

Dail. Jurgio Juodžio kūrinių paroda rengiama Chicagoje "69" galerijoje. Paroda atidaroma gegužės 10. Rengia Liet. Atgimimo sąjūdis. Kartu su paroda bus ir dailininko išleisto albumo pristatymas ir jo pagerbimas.

Stella Vilavičiūtė-Willworth yra St. Michael draugijos valdybos narė. Draugija nuolat rengia paskaitas, minėjimus, pagerbimus, kurie yra nukreipti prieš komunizmą, už pavergtus kraštus. Draugija buvo surengusi ir Lietuvos nepriklausomybės minėjimą.

Lietuviško kryžiaus New Yorko parodos aikštėj apdraskymą Long Island Press ir vėl paminėjo balandžio 30 d. laidoj, 6 psl. Minima apsaugos komiteto veikla ir kviečiami savanoriai į pagalbą. Daugiau žinių apie New Yorko lietuvių kryžių Long Island Press suteiks gegužės 5, sekmadienio, laidoj.

Į Chicagos lietuvių operos pasirodymą birželio 2 Brooklyno kolegijoje iš New Yorko— New Jersey apylinkės yra organizuojami 4 autobusai. Registruotis: Paterson, N.J. apylinkėje pas A. Gudonį SW 7-52 99, Kearny-Newarko apylinkėje pas kun. J. šerną WY 8-4616 arba pas B. Macijauskienę 998-6797, Apreiškimo parapijos apylinkėje, Brooklyne, pas E. Sandanavičienę EV 8-1826, Woodhaven — Richmond Hill apylinkėje pas J. Andriušį VI 7-4477.

Darbininko skaitytojai prašomi neuždelsti prenumeratos mokesčio už 1968 metus. Yra skaitytojų, kurie dar neprisiunte už 1967 metus. Visi skaitytojai kviečiami laiku atsilyginti prenumeratas, kad administracijai nereikėtų keletą kartų raginti. Laiku atsiteisdami, sutaupysite laiką ir bereikalingas išlaidas. Metinė Darbininko prenumerata 7 dol. Ta pačia proga laukiama iš skaitytojų naujų prenumeratorių talkos. Pirmiem metam naujas skaitytojas metinę prenumeratą gauna papigintai — už 5 dol. Visų skaitytojų prašoma siunčiant prenumeratą nesiųsti grynais pinigais, bet čekiais ar perlaidomis, nes paskutiniu laiku daug laiškų su pinigais yra žuvę ir administracijos nepasiekė. Visais reikalais rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

Cypress Hills sekcijoj parduodamas 2 šeimų namas su gražiais kambariais ir 2 garažais. Žemės plotas 50x100. Kaina 33,000 dol. Informacijai skambinti AP 7-0634.

Jei nuobodžiaujate, tai žiūrėkite spalvotos televizijos arba klausykite stereo muzikos. Katalogų reikalaukite: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Parduodama vaistų laboratorija ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bei mostis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deken, North Sta., P. O. Box 9112, Newark, N. J. 07104.

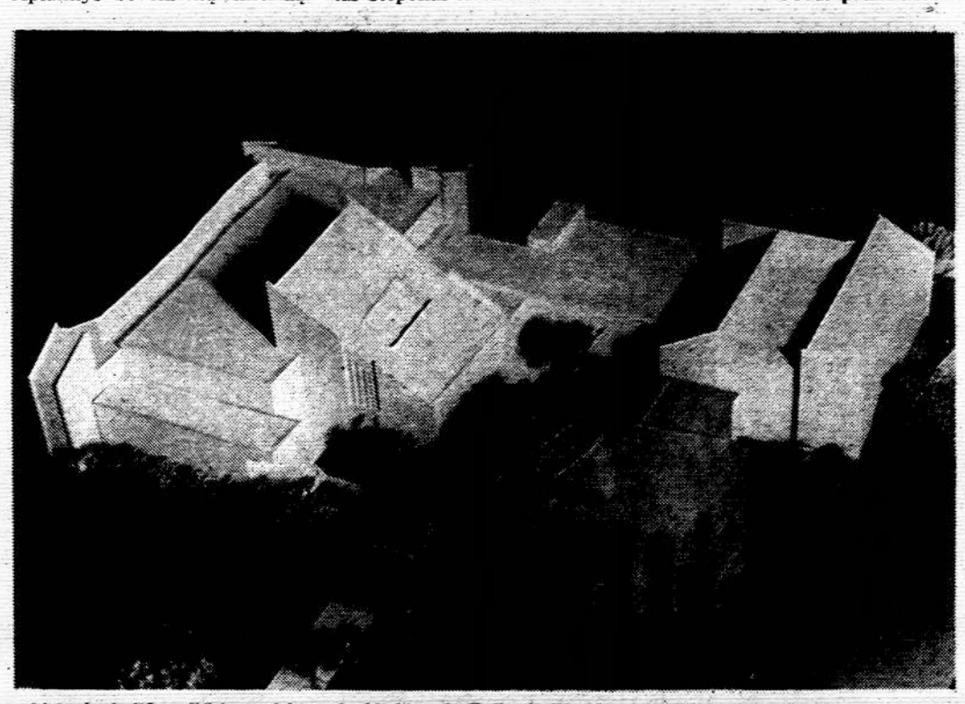

Lietuvių kultūros židinio projektas. Architektas A. Tylius iš Washingtono. Židinys bus pastatytas Highland Blvd. prie parko, ant gražaus kalno. Statybos darbai bus pradėti dar šį rudenį. Nuotr. R. Kisieliaus

Pirmoji šių metų ekskursija organizuojama pas TT. Pranciškonus į Kennebunkport, Maine, birželio 7-9. Ekskursijoje gali dalyvauti iš New Yorko, Elizabeth, Newark, Linden, ir Kearny, N.J. bei iš New Haven, Conn. Susibūrus keletui asmenų, autobusas sustos birželio 7 d. 1 val. pp. prie lietuvių bažnyčių: Elizabethe ir Kearny, N.J. Brooklyne prie pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave. apie 3 val. p.p. Kelionė, nakvynės viešbuty ir 4 kartus valgis — asmeniui 38 dol. Galima iš anksto rezervuoti kambarius su privačia vonia ir kitais patogumais. Bus aplankomos šventovės, nauja koplyčia, dalyvaujama Šv. Antano gimnazijos mokslo metų pabaigos programoj — išleistuvėse. Susidarius didesniam skaičiui, vykstama su dviem patogiais moderniškais autobusais. Grįžtama birželio 9 vakarą. Rezervacijom kreiptis pas T. Petrą Baniūną, 680 Bushwick Ave. Brooklyn, N.Y. 11221. Telef. (212) GL 2-2923.

L.B. Queens apylinkės susirinkimas šaukiamas gegužės 19 d. 3 v. popiet A. Milaševičiaus bute, 34-23 41 Street, Astorija. Butas II aukšte. Važiuoti IND linijos GG traukiniu, išlipti Steinway stotyje ir eiti vieną bloką. Bus valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, naujos valdybos rinkimai. Po to — kavutė.

BOSTONO ŽINIOS

Šv. Vardo draugijos mišios šv. Petro parapijoj bus gegužės 12 d. 8 val. ryto. Motinos dienos proga draugija rengia šeimų pusryčius, kurie bus tuoj po mišių parapijos salėje po bažnyčia. Pusryčiam bilietus platina draugijos nariai.

Tretininkų brolijos pamaldos bus gegužės 5 d. 2:30 val. popiet. Po pamaldų salėje po bažnyčia įvyks brolijos susirinkimas.

Vaikučių pirmoji komunija bus gegužės 'ž parapijos bažnyčioje. Šv. Mišias aukos parapijos klebonas kun. A. Baltrušūnas.

Bostono ateitininkai gegužės 5 ruošia dr. Juozo Leimono prisiminimui akademiją. Tuo bus paminima 5 metų nuo jo mirties sukaktis. Parapijos bažnyčioje 10 val. ryto bus aukojamos mišios už dr. Juozo Leimono vėlę. Akademija įvyks Liet. Piliečių draugijos namų 3-jo aukšto salėje 5 val. popiet. Paskaitą skaitys prof. S. Sužiedėlis. Taip pat Vyčių vardu kalbės kun. A. Kontautas. Meninę programos dalį atliks muzikai Izidorius ir Vytenis Vasyliūnai, rašytojai Aldona Kairienė ir Stasys Santvaras. Kazys Barūnas skaitys ištraukas iš dr. J. Leimono dienoraščio.

Gegužinės pamaldos šv. Petro parapijoje pradėtos gegužės 1. Šv. Marijos litanija kalbama kasdien rytais parapijos koplyčioje tuoj po mišių, gi sekmadieniais litanija kalbama 2:30 v. popiet parapijos bažnyčioje.

Jėzaus Nukryžiuotojo seselių rėmėjų seimelis įvyksta gegužės 5 vienuolyno motiniškame name, Brockton, Mass. Šis 23-sis metinis seimelis pradedamas pietumis 1 val. Seimelio posėdžiai pradedami 2:30 val. popiet. Seimelio mišios bus 4:15 val. popiet. Užbaigiama vakarienė 5 val. Bostone rėmėjų pirmininkė Anelė Grabol renka nario mokestį iš šiai organizacijai priklausančių asmenų ir taip pat ragina narius dalyvauti šiame seimely, kuriame bus aptariamos seselių namų statybos užbaigimo galimybės.

A † A

KLEMENTINAI LISECKIENEI

mirus, liūdinčius Dr. Sofiją ir Leonardą Plečhavičius ir jų visą šeimą nuoširdžiausiai užjaučia ir kartu liūdi

Br. ir V. SUTKAI
A. ir V. BUTAI

STIPENDIJŲ POPIETĖ

sekmadienį, gegužės 5 dieną

4 val. po pietų

MASPETHO LIET. PARAPIJOS SALĖJE
64-14 56th ROAD, MASPETH, N. Y.

Programoje:
- raš. Paulius Jurkus
- J. Matulaitienės tautinių šokių grupė ir kitas jaunimas
- Įteikimas laimėjusiems stipendijas studijuoti lituanistiką Fordhamo universitete.

Įėjimo auka: $2.00; moksleiviams: $1.00

VISUS KVIEČIAME ATSILANKYTI IR TUO PAREMTI MŪSŲ JAUNIMĄ

Rengėjos: *Liet. Katalikių Moterų Kultūros Draugija*

Kviečiame atsilankyti į

MOTERŲ VIENYBĖS PAVASARIO ŠOKIUS — BALIŲ

gegužės 4—šeštadienį
7 v. v.

KNIGHTS OF COLUMBUS SALĖJE
616 JAMAICA AVE., BROOKLYNE

Šokių varžybos, loterija, įėjimo premija, narių pagaminti valgiai; dešimčiai žmonių degtinės butelis.

Prašom stalus užsisakyti iš anksto pas M. V. nares arba

Mrs. Petrush — VI 9-6254; 94-32 111th St., Richmond Hill arba

El. Andrušis — VI 7-4477; 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven

Įėjimo auka $7.00

PAVASARINIAI ŠOKIAI

gegužės 4 d. 8:30 v.v.

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBE
1332 HALSEY STREET, BROOKLYNE

Programą atliks pasižymėjęs akordeonistas.

Veiks bufetas. Įvairūs laimėjimai.

Auka — $2.00